

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae Et Dantisci, 1682

Disputatio I. De possibilitate Incarnationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](#)

TRACTATUS I.

De iis quæ præsupponuntur Decreto de Incarnatione.

Va præsupponuntur Decreto de Incarnatione sunt, imprimis Possibilitas, non enim ideo res est possibilis, quia Deus illam decernit, sed ideo illam decernit, quia supponitur esse possibilis. Secundo, Præsupponuntur Convenientia & Necesitas, & de his in Præsenti agemus.

DISPUTATIO I.

De Possibilitate Incarnationis.

Possibilitas rei dupli viâ investigatur. Primò Positivè, demonstrando ejus possibilitatem. Secundò, per principium negativum, nempè quòd res non implacet contradictionem, utrumque hic examinabitur.

QUÆSTIO I.

An possibilitas Incarnationis evidenter nosci posset?

PRÆMITTO 1. Non esse difficultatem: An cognosci possit Incarnatio lumine aliquo supernaturale.

RATIO: Quia defacto per lumen fidei cognoscitur, videtur intuitivè à beatis, & à Viatoribus, per supernaturales species infusas, nosci posset.

PRÆMITTO 2. Non esse difficultatem, an naturaliter intuitivè cognosci possit?

RATIO: Quia hoc mysterium dicit assumptionem naturæ creatae à Persona divina, hinc intuitivè videret Incarnationem adæquatè, deberet intuitivè videre Personam divinam, quod non potest fieri naturaliter.

PRÆMITTO 3. Non esse difficultatem in hoc, an possit certè demonstrari Incarnatio VERBI, sub formalitate VERBI.

RATIO: Quia supponitur non dari demonstrationem de ipsa Trinitate, consequenter nec debatur demonstratio de VERBO, adeoq; In-

carnatione VERBI, licet in hoc puncto possit esse difficultas cum Raymundo Lullo.

PRÆMITTO 4. Non esse difficultatem an naturaliter cognosci possit, cum formidine Incarnationis & dubitativè.

RATIO: Quia Angelus omnes apparentes contradictiones solvere potest, & inferre ita: Ego solvi omnes contradictiones, & quantum ad has solutiones, non video hoc impossibile, forte tamen latet aliquid illic in Deo, vicinus impossibilis sit illi hæc unio. Hinc

PRÆMITTO 5. In hoc esse difficultatem, an id naturaliter ab intellectu quoconque creato, nosci possit demonstrativè, sine ulla formidine.

Pater Joannes Morawski in præsenti, quæst. i. artic. i. ex eo deducit non posse naturæ viribus evidenter cognosci mysterium Incarnationis, quia difficultas Mysterii Incarnationis includit realem in tertio distinctionem naturæ divinæ à Persona VERBI, quæ tamen distinctione nullo modo evidenter nosci potest. *Hæc Ratio*

NON SATISFACIT. Nam imprimis Mysterium Incarnationis non tantum includit distinctionem realem in tertio, sed etiam identitatem realem duarum Personarum in tertio, quod est natura. Ergo sicut difficile reddit hoc Mysterium, & inattingibile evidenter, distinctione realis in tertio, ita illud deberet facilitare, & evidenter noscibile, reddere identitas in tertio, quod tamen falsum est. Et certè cùm oppositorum diversa sit ratio, cùmque sint opposita identitas in tertio, & distinctione in tertio, si distin-

R. P.
H. MILOD
a. OMWSKI
T. R. 14.
D. VI
G

Tractatus I.

distinctio inattingibile reddit mysterium, ita identitas deberet reddere facile mysterium hoc; sicut enim, quia albedo disgragat visum, opposita illi nigredo non disgragat, ita si distinctio realis in tertio, attollit hoc mysterium ultra noscibilitatem naturalem, ita claudet illud intra eandem noscibilitatem identitas in tertio. Rursum inclusio distinctionis realis in tertio, in mysterio Incarnationis duplex cogitari potest; quædam inclusio materialis, & hæc ad præsens non spectat, nam est etiam illius inclusio incomprehensibilitatis divinæ, & aliarum inattingibilium perfectionum, neq; tamen ad ista in præsenti attenditur; ita si materialiter includitur in mysterio Incarnationis distinctio realis in tertio, non debet ad eam in præsenti attendi. Alia est inclusio formalis distinctionis realis in tertio in mysterio Incarnationis, hæc si detur, concedo quod redderet mysterium hoc inoscibile evidenter viribus naturæ: sed nego istam inclusionem dari, idq; ex eo, quia si per impossibile non fuisset nisi una persona divina, sicut est una natura, jam non fuisset tunc habita distinctio realis in tertio, & tamen æquè fuisset inoscibile evidenter viribus naturæ hoc mysterium, casu, quo illa natura divina, & ejus una persona, fuisset unita hypostaticè humanitati. Ergo apparet, difficultatem hujus mysterii evidenter noscendi, non oriri ex distinctione reali in tertio. Et quamvis, pro præsenti Incarnatione, persona V E R B I inmediatè uniatur humanitati, eamque compleat in ratione subsistentis, non complente, in ratione subsistentis humanitatem naturæ divinæ, quæ est identificata personæ Verbi: hoc tamen pro casu à nobis adlatò licet impossibili, tamen non impossibilitate tollente seipsum, non tenuisset. Addo non paucos ex Nominalistis dicturos, quod in sensu reali, etiæ natura divina compleat humanitatem in ratione subsistentis. Qui autem hoc negarent, dicent, in hoc quidem sensu non posse attingi evidenter mysterium Incarnationis, quia non potest evidenter attingi secundum hunc effectum formalē, quod terminet illam humanitatem persona V E R B I, & non terminet identificata realiter natura: sed cur non possit attingi secundum hoc, quia illic unitur non tantum persona divina, sed & natura divina, hoc enim secundum hanc considerabilitatē præcile spectatam, non involvit distinctionem realem in tertio. Si autem cognosceretur evidenter unitam esse personam divinam & naturam humanitati, hoc ipso nosceretur evidenter mysterium Incarnationis, cùm illud mysterium importet formalissimè talem unionem; quantumvis adhuc non nosceretur illud mysterium adæquatè & secundum omnia, quæ illud mysterium continet, quod ex alibi dictis non requiritur ad notitiam evidenter. Posset etiam meritò dubitari: An difficultas præcipua Incarnationis, in prædicto Non terminari à natura di-

vina consistat: fortè enim consistit in capacitate naturæ, ut terminetur à persona divina, in insuppletate item personæ creatæ à persona divina &c. &c. Et hæc de Majori.

Ad Minorem, quod attinet, Probatio illius videtur non convincere. Quid enim est hoc in distinctione reali in tertio, inverso modo contineri principium illud lumine naturæ notum? Quæ sunt eadem in tertio: Nam inverso etiæ modo regulant syllogismi negativi, quibuscumq; tandem verbis cingatur illud principium; & ramen illud ipsum negativum principium, adhuc est lumine naturæ noscibile. Quod si hoc sensu illud principium inverso modo continetur, quia est contrarium, illi principio lumine naturæ noto: hoc ipso sequitur, aut illud principium non esse lumine naturæ notum; nam principium lumine naturæ noto oppositum, non potest esse verum; aut sequitur non dari illud mysterium, nec dabile esse: quod falsum est. Debet ergo explicari quid sit illud, inverso modo contineri dictum principium in mysterio Incarnationis? ita, ut ex illo inverso modo, inferatur mysterii hujus inoscibilitas, viribus naturæ.

DIFFICULTAS I.

Quid tenendum?

D ICENDUM est 1. Possibilitatem Incarnationis nullo positivo arguento demonstrative probari posse. Est conclusio communis contra Lullum.

P ROBATUR 1. Authoritate sacrâ. Nam id habetur ad Ephes. 3. ad Col. 1. & 1. ad Corinth. 2. Unde appellatur hoc mysterium ab conditum. Celebris est locus Iliaze: Generationem ejus quis enarrabit? Quem locum intelligit S. Leo Ep. 10. de temporali Christi generatione; & Chrysostom. homil. de S. Baptista tom. 3. post Homil. in Joan. Ambrosius lib. de Fide ad Gratianum cap. 5. ait: Non solum admirabilis ex Patre generatio Christi, admirabilis est etiam ejus generatio ex Virgine; quæ comparatio columbi eslet, si posset hoc mysterium demonstrative nosci, cum demonstrative non noscatur Trinitas. Dionys. de divinis nominibus c. 2. ante titulum, ponit SS. Hierothei verba: Quia etiam illa, inquit, Theologia clarissima, divina, inquam, Iesu ex natura nostra compositione, nec omnino explicari, nec ratione percipi valet, vel ab ipsis præstantissimorum Angelorum facile Principe.

P ROBATUR 2. Quia nulla talis demonstratio ostendit potest, quæ ratio robur habebit ex solutione argumentorum.

P ROBATUR 3. Quia omnis demonstratio, est, vel per causam vel per effectum, per nihil horum demonstrari potest Incarnatio. Non potest demonstrari per causam; nam hæc vel est extrinseca vel intrinseca: Causa extrinseca ejusdem, est decretum v.g. de Incarnatione, per decretum autem demonstrari, idque (ut suppono)

Disputatio I.

11

pono) stando in lumine naturæ non potest Incarnationis; nam nec ipsum decretum demonstrari potest, negat à quæ possibilitate Incarnationis, negabitur possilitas decreti. Non etiam potest demonstrari Incarnationis per causam intrinsecam, h.e. materialē formalem: quia causa Incarnationis quasi materialis, est natura humana, quasi autem formalis, persona divina, ex his autem cognitis, non potest plus inferri positivè, quam hæc conditionata: Si esset possibilis Incarnationis, deberet esse natura humana, terminata persona divina; hæc autem conditionata, non infert possibilem illam esse; ad eum modum, quo, qui cognoscit quid sit necessarium ad formandum conceptum hircocervi, non eo ipso um dicit, possibilem esse hircocervum; nam formalitas constitutivæ præcisè cognita, est communis etiam impossibilibus, quæ etiam habent sua in ratione impossibilis, constitutiva; Ergo præcisè ex eo, quod sciat quid esset necessarium ad perficiendum hoc mysterium, non sequitur, sciri certò & evidenter, quod sit possibile. Quod etiam non possit haberi certa & evidens cognitio de Incarnatione per effectus, probatur. Tum quia nullus talis effectus monstrari potest. Tum quia, qui aliunde negat causam, si causa per effectum monstrari non potest, quia vel negabit effectum, (nisi illi aliunde debet constet) vel illum in aliam causam referet. Tum quia (hoc ipsum urgendo) deberet Incarnationis demonstrari possibilis, per effectum possibilem, hic enim est solitus vel maximè proportionatus causæ possibili. Sed Incarnationis non potest probari per effectum possibilem positivè & evidenter. Quia, quando non possunt probari, evidenter & positivè, unicè necessaria alicujus præsupposita, nec ipsum illud probari potest evidenter positivè. Nam non potest evidentiam maiorem tribuere, quam ipsum illam habeat. Si quis autem neget possibilem Incarnationem, effectus, qui afferetur, possibilis, afferetur non probatus evidenter & positivè circa ea, quæ unicè requirit; unicè enim requirit causam suam possibilem, quæ ipsa negatur; nisi hoc, ut dixi, aliunde confit, quod in præsenti non potest haberi.

Major autem illa, quod omnis demonstratio, fit per causam, vel per effectum, probatur auctoritate Logica, quæ dividit cum Aristotele demonstrationem in Propter Quid, hoc est, per causam, & in demonstrationem Quia, hoc est per Effectum. Cujus ipsius divisionis hæc posset dari ratio. Quia omnis demonstratio est sub genere, quod est syllogismus, adeoq; per aliud notificans verum; hoc autem aliud debet esse nexus cum notificando; si enim nō sit nexus: nec fiet ex Objecto syllogismus; sed erit talis motus intellectus, ac cùm dicatur: Cras pluet, quia baculo stat in angulo. Si est nexus cum notificando: debet posse mensurari iis, quæ men-

surans connexa; hæc autem, quæ mensurant connexa, sunt, prius & non prius seu posterius. Nexus itaq; per prius, est causa, utpote causato prior: nexus autem per non prius, est effectus, pro demonstrationis medio termino assumptus, qui est posterior causæ. Simultaneum autem, etiam ratione, nihil potest demonstrare. Erit enim illud ipsum demonstrabile, quod, seipsum non demonstrat; nam idem probaretur per idem. Hoc ipsum, sic etiam declaratur, quia quæ sunt nexa cum demonstrabili, aut sunt intrinseca, aut non intrinseca, quæ positivo nomine appellantur extrinseca; nec inter hæc datur tertium; hoc ipsum extrinsecum, vel est extrinsecum non supponens demonstrabile, sed ponens, physicè vel metaphysicè; & erit causa Physica, vel Logica. Si autē supponat demonstrabile, erit effectus, vel Physicus, vel Metaphysicus. Siverò sit intrinsecum, vel est intrinsecum Physicum, & erunt causæ componentes physicè; vel erit intrinsecum Metaphysicum; & erunt causæ Metaphysicæ. Ex quo, ulterius infertur: cùm non detur medium inter intrinsecum & non intrinsecum, inter supponens & non supponens, sed omnia ad hæc membra revocari debent; ideo nec dabatur demonstratio, quæ non sit per causam & effectum: sed omnes ad hæc membra revocabuntur.

DICENDUM est 2. Possibilitatem Incarnationis negativo arguento probari posse.

PROBatur 1. De Incarnatione dici potest, non implicat contradictionem, quam enim: Ergo illius possilitas negativo arguento probari potest, nempe ipso; Non implicat. Quod ipsum sic aliter proponitur. Probari Incarnationem arguento negativo, est probari, quod Incarnationis non implicet contradictionem; Argumentū enim negativum in præsenti est, quod habet medium terminum negativum, hæc enim est ejus definitio; ly autem Non implicat, est medius terminus negativus; quia ly Implicat, licet videatur esse, terminus ex modo significandi negativus; secundū tamen Objectivam formalitatem, importat ly dicit contradictionem; hinc additum illi, non, constituet formaliter terminum negativum. Sed Incarnationis non implicat contradictionem; quia qui oppositum dicere, opponeret se neganti, neganti autem nemo se opponit nisi affirmans; affirmetur ergo (ut supponitur, cum ratione) quod implicet; nulla autem talis ratio afferri poterit, ut infra videbitur.

PROBatur 2. Quia aliarum rerum possilitas bene probatur per ly, Non implicat. Ergo bene probatur etiam possilitas Incarnationis.

PROBatur 3. Implicat contradictionem, ut duo contradictoria prædicata verificari possint; hoc enim vel maximè implicat contradictionem, quod est ipsamet formalis contradictionis; contradictionis autem est, contradictionis verifica-

R P
H MLOD
SOWSKI
Tom 3. e. 4.
D. VI
6

Tractatus I.

rificari posse; sed, si impossibilis est Incarnatio, duo contradictoria verificantur. Quod ipsum probatur, verificaretur enim imprimis hæc propositio: Possibilis est Incarnatio, nam eam ut veram credendam proponit fides, quæ falli non potest. Rursus, verificaretur hæc propositio, non est impossibilis Incarnatio: falsa enim, ut vis, esset conclusio, quæ dicit possibile esse Incarnationem: Ergo, si non esset impossibilis Incarnatio, verificantur duo contradictoria. Hæc probatio est bona per ordinem ad fideles.

DIFFICULTAS II.

Argumenta Lulli.

HÆc quæ ponentur argumenta, potius ostendunt factam esse factum Incarnationem, aptari tamen possent pro probanda possibilitate, idq; ut ille vult evidenter.

Objetor 1. Demonstrando Articulum 8. Fidei, & supponit, quod, quando Deus creavit mundum, dignitates ejus posuerunt suas similitudines. Cujus dicti sensus est: Bonitas divina elucet in mundo, quia eum fecit bonum æternitas quia fecit durabilem; hoc posito, arguit. Omne illud per quod dignitates divinæ, melius & perfectius, ostendunt perfectiones suas & similitudines, & quietantur in mundo, Deum facere est necessarium; cum iste sit nobilior finis, propter quem mundus, vel aliqua creatura possit creari; sed si natura humana esset assumpta à divina in unione suppositi & personæ, omnes dignitates divinæ, haberent perfectè similitudines suas; imprimis bonitas, quæ non posset melius opus facere de creatura, sicut nec magnitudo majus, nec æternitas magis durabile, & sic de aliis; si autem natura humana, non esset assumpta à divina, nulladignitas divina, haberet perfectionem, aut quietem in productione mundi; quia potestas divina, potest facere majus & melius opus in mundo, si Incarnatio determinatur.

Respondetur. Majorem esse falsam, quia multum probat; probaret enim Christum debere esse ubique: si enim Christus esset ubique imensitas divina majorem haberet similitudinem; probat item omnes personas esse de facto incarnatas; quia unâ Incarnata non haberent quietem alia; sicut non esset quiete, si natura divina tribus personis non communicaretur; probat item possibilem esse naturam creatam, quæ una realiter, terminaretur à tribus personis distinctis realiter; eò quod in tali natura, dignitates divinæ processionales majorem haberent similitudinem. Denique ex hoc principio fallit major; quia nullum creatum, necessitat Deum suppositione antecedenti, ut in illo, actu dignitates divinæ elucescant. Minor etiam est falsa, quia in impossibili dignitates divinæ non elucescent; impossibilis autem hic & nunc supponi-

tur Incarnatio; jam autem antequam supponatur aliquid posse esse tale, in quo dignitates divinæ elucescant, prius aliunde supponi debet possibile; sicut quia mysterium Trinitatis in creatis aliunde non supponitur possibile, fit ut in creatis mysterium Trinitatis non elucescat.

Objetor 2. Idem. Omne id propter quod natura humana, quæ creata est ad Deum diligendum, magis diligere potest Deum, Deum facere est necessarium; alias, si Deus non faceret in natura humana id, per quod ipse Deus magis potest diligere, nollet se totaliter diligere, quod est impossibile; vellet enim se summè diligere, ut pote summè diligibile; & nollet se summè diligere, quia non faceret in natura humana totum id, propter quod plus debet illum diligere homo, nempe assumptionem naturæ humanae.

Respondetur; hoc argumentum probare, quod homini detur infinita gratia ad Deum amandum, consequenter quod illa sit possibilis; hoc ipso enim Deus nollet se summè diligere, quia non tribueret id, propter quod, tanquam propter principium effectivum, plus posset illum diligere homo. Et ex vi hujus retorsionis falsa est Major cum suis probationibus. Rursus, Impossibili Incarnatione, vel æquè Deus esset in se summè bonus vel non? si esset æquè summe bonus? Ergo Incarnatio non est per se necessaria propter quam Deus magis sit diligibilis. Non esset æquè sumum bonum? Ergo in perfectione intrinseca constituitur Deus per aliquid extra se, tanquam rationem formalem bonitatis. Rursus, est quidem necessitatus Deus, ut se velit summè diligere appetiatè, sed non summè diligere appetiativè, sed non summè ratione aliquis tituli ad extra, quia ad illum ponendum non necessitatur. Unde, ratione Incarnationis, Deus est magis diligibilis, ratione nobilioris tituli, quoad extra amorem suum manifestat, sed non magis diligibilis, ratione bonitatis intrinsecæ; ratione cuius folius præcise, maximè est diligibilis Deus. Minor etiam non probatur hic & nunc, quia propter impossibile non potest Deus magis diligere, hic autem ponitur impossibilis Incarnatio, donec possibilitas ejus probetur evidenter.

Objetor 3. Idem. Omne id, propter quod omnes creature, nobiliorem & perfectiorem finem habent in Deo, est necessarium: quia Deus ad se, tanquam ad finem omnia ordinat; sed si Deus assumpsit naturam humanam, omnis creatura habet finem in Deo: quia in homine, suo modo, est omnis creatura.

Respondetur. Major multum probat; quia probat singulis individuis humanis unitam esse Personam divinam; quia sic perfectius conjungitur natura humana cum Deo. Et licet Deus sit principium omnia ad se ordinans, sed modis id facit sibi liberis. Minor etiam est falsa, quia

Disputatio I.

13

qua impossibile, non participat perfectius Deum tanquam finem; jam autem donec probatur positivè, supponitur hic & nunc impossibilis Incarnatio.

Objicit 4. Idem, supponitque debuisse hanc recreationem, hoc est reparationem creationis rationalis, deviantis per peccatum ab ultimae: quæ recreatio non potest fieri a pura creatura, ut infra constabit; ergo satisfacere debuit non nisi Deus, & quia is debet satisfacere quos offendit, cum offenderit homo, debuit esse homo, ergo infertur Incarnatio, hoc est positio hominis Dei.

RESPONDETUR. Negando impossibilem esse explicata recreationem, quia non demonstratur evidenter. Posito quod sit possibilis; sufficeret illam perfici condonatione divina, & tamen misericordia, non justitia.

Objicit 5. Idem. Sapientia divina cùm sit perfectissima, scit & comprehendit illum majorem amorem quem Deus potest habere ad naturam humanam, oportet ergo, quod voluntas divina diligat actu illius majoris amoris, quem Sapientia scit; ut inter voluntatem divinam & Sapientiam sit concordantia, sed major gradus amoris, quem Sapientia divina scit se posse habere ad naturam humanam, est, quod unar sibi naturam humanam; Ergo voluntas diligit illum gradum; si diligit, facit, ergo erit Incarnatio.

RESPONDETUR. Hoc argumentum multum probat, probat enim omnes damnatos debet salvari, salvosque esse: quia Deus cognoscit modum dandi illis finalē perseverantiam; deberet ergo, ex vi argumenti, dare actu gratiā illū finaliter eliberandi. Rursus ut proportionentur inter se intellectus & voluntas divina, sufficit ut complaciat sibi nonnisi in illo modo voluntas divina. Minor etiam est falsa; quia etiam sapientia divina non dicit amandam esse facit Incarnationem, si ipsa non sit possibilis; possibile autem non probas evidenter, quod queritur.

DIFFICULTAS III.

Aliæ Rationes in Oppositum.

Objicitur 1. Vera est per nos hæc Proposition. Ratio naturalis non potest demonstrare Incarnationem esse impossibilem. Ergo falsa erit hac contradictionia. Ratio naturalis non potest demonstrare, Incarnationem esse impossibilem. Ergo falsa erit & conclusio nostra.

RESPONDETUR. Utramque propositionem esse veram, nec impedit quidquam carum veritatem; non enim sunt contradictioniae verè, quia contradictionia vera debet illud ipsum negare, quod affirmavit altera: Ergo cum prima negavit demonstrari, secunda affirmare debuit demonstrari, quod tamen non fit, quia utrobi-

que ponitur, Non demonstrari. Legitima contradictionia sic communiter formatur: Ratio naturalis demonstrat Incarnationem esse impossibilem quæ erit falsa. Ratio naturalis non demonstrat Incarnationem esse impossibilem, quæ erit vera.

Objicitur 2. Naturam hominis potest comprehendere naturaliter Angelus, non comprehendere autem, si nesciret an possit terminari à subsistentia divina.

RESPONDETUR, quamvis Angelus comprehendat naturam humanam, quoad prædicata intra seriem naturalium, non comprehendit tamen potentiam illius obedientialem; adeoque & prædicata in illa fundabilia. Quod autem non comprehendat potentiam Obedientiale, secundum suos terminos sumptam, vel exinde colligitur; quia hi termini possunt esse supernaturales quoad substantiam; quorum cognitio non est debita Angelo nisi secundum principium, *Non implicat*. Deinde quamvis cognoscat Angelus, divinam subsistentiam æquivalere, imò superare infinites subsistentias creatas; non inde tamen inferre potest, quod supplere possit creatam; quia cognoscit æquivalentiam illam in ordine ad fundandam excellentiam, sed non in ordine ad supplebilitatem, ipsam autem supplebilitatem non nisi solutione contradictionum attingit, sed non per aliquid principium clarum & evidens. Præcisā autem æquivalentia non fundat supplebilitatem: nam notitia divina, æquivalens notitiis creatis, quas tamen supplere non potest. Cumque Angelus solverit quascunque contradictiones, cogitat: latere aliquam petibilem à Persona divina, cuius interiora certò & evidenter non penetrat Angelus. Quod si quæras, quodnam sit illud principium evidenter illativum possibilitatis Incarnationis? Responderi potest, illud nesciri certò & evidenter quodnam sit; licet sciri possit, quod quodcumq; probativum possilitatis Incarnationis assertur, non sit evidenter probans; ad eum modum, quo, qui scit apparentes demonstrationes quadraturæ circuli solvere, & propriam non habet, scit illas non esse veras demonstrationes, & scit se posse solvere, quod non sit impossibilis: licet ignoret, quod sit principium, per quod deducitur quadratura circuli.

INSTABIS 2. Quicquid est evidenter credibile, est evidenter possibile: non potest enim impossibile esse evidenter credibile evidentiā verā. Sed Mysterium Incarnationis est evidenter credibile; alijs nemo illi teneretur assentiri, ergo mysterium Incarnationis est evidenter possibile.

RESPONDETUR. Hoc argumentum probare etiam mysterium Trinitatis esse evidenter possibile, quod falsum. Dicere dici potest, quicquid est evidenter credibile, est etiam evidenter possibile evidentiā extrinsecā & mortali,

* b sed

R. P.
H. M. L. O. W. S. K.
D. B. e. 4.
D. VI
G

sed non evidentiâ intrinsecâ , & in ipsis intimis rei fundatâ.

I N S T A B I S 2. Dicuntur Dæmones scivisse quod Christus esset Filius Dei. Ergo potest dari evidentiâ de mysterio Incarnationis, idque ut supponitur viribus naturæ.

R E S P O N D E T U R , dici possit scivisse hoc dæmones scientia moraliter evidenti , attentis miraculis Christi , & fortè ex habitis speciebus de peccato à se commisso , quod noluerint se submittere Deo Incarnando, quem incarnatum jam ex circumstantiis vestigabant : estque de fide dixisse dæmones, quod sciverint esse Christum Filium Dei; sed non est de fide, locutos illos de scientia a n t o n o m a s t i c o s .

I N S T A B I S 3. Quando executioni mandata est Incarnatio , videbant tunc Angeli naturam humanam non habuisse propriam subsistentiam, si est distincta ; si etiam non est distincta , videbant non habere rationem totius , eo ipso quod esset unita. Ergo poterant scire certò & evidenter Incarnationem.

R E S P O N D E T U R , negando imprimis, quod viderint illam esse unitam : hæc enim Unio aut Modalitas erat supernaturalis , adeoque inatingibilis viribus naturæ ab Angelo; consequenter, non poterant videre, quod non haberet rationem totius illa natura , posito autem quod Subsistens sit Entitas distincta, videre quidem poterant parentiam illius entitatis, sed demonstrare non poterant sibi , quod sine omni subsistentia (si est distincta) saltem divinitus natura existere non possit. Rursus poterant cogitare, quod, sicut datur aliqua qualitas supernaturalis , naturaliter exigens conjunctionem, cum aliqua nonnisi rationali natura , ut videre est in Lumine gloriae; sic etiam dari fortassis subsistentiam supernaturalem exigentem esse nonnisi in creatura rationali, ad quam tamen non possint pertingere, immo quamvis penetrassent etiam ad modalitatem illam supernaturalem, nequid plenè cognovissent Incarnationem , quia scire non poterant, an fundasset conjunctionem idiomatum, de quo infra. *Sed videndum, quid ad hanc Objectionem respondeatur ab aliis.*

R E S P O N D E T U R 1. Angelum , quamvis tunc non esset subsistentia creata , deceptum fuisse, & putasse inesse illic subsistentiam humana: idque ideo, quia species infusa Angelo representans humanitatem, ex natura sua representat illam cum propria subsistentia. Quod vero ex parte objecti, fiat tunc mutatio, non attinet ad connaturalem modum operandi ipsius speciei , concurrensque Deus ad talam notitiam gerit se ut à specie præventus. *Hec Responso*

N O N S A T I S F A C I T . Tum quia , quamvis sit possibile , ut judicet Angelus , cum non est subsistentia, esse subsistentiam ; quod tamen de

facto ita fuerit deceptus, nullum est fundamentum. Tum quia, quamvis species nata repræsentare naturam humanam , ponatur nata repræsentare cum subsistentia, cur tamen sine illa non poterit repræsentare naturam , præcipue si ex objecto non sit subsistentia: quia, ut dictum in materia de Angelis , indigent compleri species præsentia objecti, ipsasque universales species non est necesse semper repræsentare omnia sua objecta : nec appetet, cur Angelus medium objectorum, unius speciei , & medium objectorum alius, non possit attingere; de quo supponitur , quod habeat limitatam potentiam cogitandi simul , ita ut v. g. sufficienter expletar duabus illis medietatibus. Tum quia possibilis est Angelus , qui , saltem vel unus, distincta specie , subsistentiam , distinctâ , naturam attingat: Ergo saltem hic nosceret certò Incarnationem. Addit Aldrete: Angelus habet speciem per quam possit noscere Angelum existentem in tota hac schola , & tamen si in parte illius existat, non determinatur ab illa specie, ut noscatur existentem in tota schola ; alias patetur innumeræ deceptions: Ergo & in præsenti idem dicendum.

R E S P O N D E T U R 2. Cognovisse Angelum parentiam subsistentia humanæ , sed non intulisse aliud , quam quod denegetur illi concursus ad illam subsistentiam noscendam. *Hec Responso*

N O N S A T I S F A C I T . Tum quia, hæc ipsa de negatio nullum habet fundamentum. Tum quia , sciebat Angelus , quod Deus non negat concursum tanquam causâ prima sine miraculo , intulissetque hoc fuisse miraculosum ; cur ergo non processit ut diceret: Subsistit hæc natura humana , subsistentia divinæ. Tum quia poterat intulisse Angelus denegatum sibi concursum , sed poterat etiam intulisse , inest illic subsistentia divina; cur non enim ? ergo id intulit, nec est hoc multiplicare miracula sine necessitate, adeo enim necessitas, quia hæc illatio , potest esse non miraculosa , & quia est necessitas non restringendi perspicacitates Angelicas, que poterant ducere ad illam illationem.

Eodem ferme redit illorum doctrina , qui dicunt, id eo Angelum non prænovisse parentiam propriæ subsistentiæ , quia ratione revelationis factæ , cognoscebat in humanitate illa futuram supernaturalem qualitatem , ratione cuius debetur ipsi potestas ad occultandum se & suas proprietates , sicut naturaliter, Angelus potest pro suo libitu fugere conspectum aliis , & sicut occultantur actus liberi. *Hec etiam Responso*

N O N S A T I S F A C I T : Nam imprimis, Unde de hoc, quod hæc qualitas fuerit illis revelata , immo quod, etiam defacto detur in Christo. Rursus cur supposito quod id prænoverit Angelus, non potius intulit hoc: occultatur mihi, & tamen est illic subsistentia divina; ad quid enim

occult-

Disputatio I.

15

occultaretur, si non esset. Denique negatur esse in potestate Angeli, ut suam subsistentiam oculetur: aliud est de actibus liberis, quia est bonum naturae intellectualis, jus secreti; non est autem unde colligatur hoc bonum, si non noscatur substantia vel subsistentia Angeli.

RESPONDE TUR 3. ab Aldrete disp. 28. Sect. 6. qui supponit Angelum non potuisse agnoscerre in singulariarentias omnium subsistentiarum, per quas posset connaturaliter subsistere humanitas Christi, nam sicut ipsa subsistentia sunt infinita, ita & carentiae illarum subsistentiarum sunt infinita: quas omnes nequit viribus propriis distinguere simul, uno vel multiplici intentu; neque carentiae illae existunt actu, neque possunt existere simul, sed impediuntur per dictum decretum scipso formaliter odio habens illas subsistentias. *Hec Responso*

NON SATIS FACIT: Tum quia, potest Angelus noscere actu singulas partes grani in infinitum divinisibilis, ita ut hoc sensu cognoscat omnes, quod nulla sit non cognita, ut vult communis sententia. Ergo poterit & negationes infinitarum subsistentiarum noscere, ita ut nulla sit non cognita. Deinde hanc propositionem, Nullas est in cubiculo, dupliciter possumus attingere: primo descendendo ad singula individua, & talis notitia in nobis non datur, sed probabile est, quod nec in Angelo, alias deberet noscere omnia possilia. Secundo apprehendendo cubiculum, & ultra illud, in illo nihil esse, ad quod non requiritur attingere in particulari singula; cur ergo etiam hoc secundo modo non poterit Angelus attingere negationem subsistentiae humanae. Tum quia, quod dicit carentias illas non existere actu, sed impediri divino decreto, id etiam non convincit, quia nullum decretum divinum est necessarium, ut intelligantur existentiae carentiarum; idque ideo, quia nullum decretum Dei est necessarium ut Petrus non sit Paulus, ut Paulus non sit Hiracervus; Ergo nec requiretur ad praedicas carentias. Deinde, decretum est necessarium, respectu eorum quae libere Deus ponit; hinc non est necessarium ut Deus decernat hominem esse animal rationale, quia hoc est necessarium; neesse autem est carentias rerum, consequenter subsistentiarum existere: cum sit neesse, ne sint omnia possilia actu. Denique quia decretum Dei debet esse causa rerum; quod autem non existit, quomodo causatur? extenditur se decretum non nisi ad existentias; ergo si aliquorum existere, est non existente, ad illorum existere non se extendet decretum; quia extenderet se ad hoc, ad quod se non extendit; jam autem carentiarum existere, est non existere. Tum quia ex hoc, quod decretum Dei formaliter scipso habeat odio illas subsistentias, potius sequitur existere carentias illarum subsistentiarum, nec satis liquet, quid ve-

lit sibi illa ratio, Nulla carentia subsistentiae naturalis noscitur, siquidem nulla existit; quia de facto est illuc carentia subsistentiae propriæ, quæ non est cur non noscatur, cum sit ordinis naturalis, si autem noscitur, cur non inferet evidenter Angelus, esse illuc subsistentiam divinam. Tenenda ergo potius erit allata jam responsio.

OBJICITUR 3. Potest Angelus scire certò & evidenter possibilem esse Unionem receptam in humanitate, terminatam VERBO, quia idem est in Unione materiali terminata ad animam rationalem.

RESPONDE TUR. Illam Unionem contineri intra potentiam Obedientiale, ad quam non attingit Angelus, aut ad maximum, hoc noscit per solutionem obviarum contradictionum, ut dictum, unde etiam non potest id Angelus inferre ex mysterio Trinitatis; quia in illo non reperitur vestigium conjunctionis personæ divinae cum creatâ substantia: nec inferre potest ex Eucharistia, quia illic est Unio non nisi accidentalis.

OBJICITUR 4. Illud evidens est, possibile esse, quod evidens est Deo convenientissimum esse: sed evidens est convenientissimum esse Deo Incarnationem; quia illa est convenientissima communicatio creaturæ, quæ sit per unitatem personæ.

RESPONDE TUR: evidens est summo bono convenire summam communicationem, quæ aliunde supponatur possibilis certò & evidenter, quod non habetur, circa communicationem naturæ humanæ in unitate personæ divinæ.

An Angelus pertingat naturaliter ad Unionem Hypostaticam?

OBJICITUR 5. Angelus pertingit naturaliter ad Unionem Hypostaticam, quia si non esset evidens naturaliter existentia Unionis Hypostaticæ Angelo, ideo non esset evidens, quia esset supernaturalis; sed hoc non convincit: nam anima rationalis excellentior est aliquid Ente Supernaturali, & tamen anima, saltem separata potest scipsum noscere evidenter. Deinde, quia Ens supernaturale nequitur cum aliquo, quod est naturaliter evidens intellectui creato, nequitur enim cum visione beata, ut possibili, ergo & Unio nequitur cum eodem, potest enim unio saltem divinitus nosci evidenter ab intellectu; Ergo appareret, quod nequitur intellectus cum hoc objecto.

RESPONDE TUR, hanc difficultatem posse procedere in duplice sensu. Imprimis: An possit Unio Hypostatica attingi viribus naturæ, & tamen per notitiam in Entitate supernaturalem; & hoc est impossibile, quia & esset illa notitia supernaturalis, ut supponitur, & non esset su-

* b a perna

R P
H MLOD
a OWSKI
30.3.e.14.
D VI
6

Tractatus I.

pernaturalis, quia' esset debita viribus naturæ. In secundo sensu potest sic procedere; An Objectum hoc supernaturale, quod est Unio hypostatica, possit certò & per notitiam intuitivam, naturaliter tamen attingi: tractat id Aldrete disp. 38. Seçt. 4. & quòd id repugnet.

RATIO 1. Ex eodem est: quia Entitas quæ superat exigentiam cuiuscunq; Substantia naturalis, superat etiam ejusdem volitivam, quatenus superat vires naturales merendi, hocque ipso non esset supernaturalis, si esset ex meritis naturæ: Ergo etiam superabit vires intellectivas.

RESPONDE TUR. Etiam hæretici volunt beatitudinem æternam, & illam noscunt, & tamen illa notitia in illis est naturalis; multiq; etiam Catholicæ actu naturali optant contritionem supernaturalem: Ergo apparet, quòd supernaturale non superat simpliciter vires intellectivas naturales; idque ideo, quia nexus cum objecto supernaturali non est necesse, ut ipsum sit supernaturale. Quamvis enim omni illud, quod exigitur à substantia (ut supponitur) naturali, hoc ipso sit non supernaturale; tamen debet esse exigitum, & non per modum objecti, quod ipsum in hoc resolvitur. Quia omne exigitum à substantia Naturali, vel est exigitum per modum causarum intrinsecarum, & sic illæ causæ intrinsecæ non erunt supernaturales, cùm sint illud ipsum exigitivum, quod supponitur esse naturale; Causæ enim intrinsecæ, indistinguuntur à suo causato; vel certè exigitum à substantia naturali debet esse, exigitum per modum passionis, & sic, cùm passiones sequantur suam radicem, si ipsa radix est naturalis, debet & passio esse naturalis; vel certè exigitum à substantia naturali, est exigitum per modum effectus, & sic, cum causa non possit producere effectum se nobiliorem, nec substantia naturalis, poterit aliquid se solâ exigere supernaturale, tanquam effectum. Quæ omnia in hoc resolvuntur, quia inter exigitivum & exigitum debet esse proporcio, quia autem objectum, & substantia noscens, non debet esse proportionatum in ratione Entis; ut inductio ostendit, & ratio, quia nec objecto substantia, nec substantia illi Objectum quicquam intrinsecum communica; ideo potest esse Objectum supernaturale, & attingi faltem abstractivè, ut supponitur, à notitia naturali. Ex hoc ulterius deducitur, quare meritum debet esse supernaturale, si præmium sit supernaturale; quia ex ratione meriti, debet esse inter meritum & præmium proportionatio ordinis; alijs non erit præmium, sed arbitria liberalitas: non requiritur autem proportio ordinis inter noscens & noscibile.

2. RATIO ejusdem est. Certum est Deum posse efficere aliqua, quæ viribus naturæ non possint evidenter cognosci ab homine, hæc autem sunt supernaturalia.

RESPONDETUR. Talis effectus sufficit, quòd non noscatur intuitivè, licet abstractivè noscibilis sit; quia re vera est intelligibile quid: intelligibile autem est objectum intellectus.

3. RATIO ejusdem est. Ideò unumquodq; Ens naturale potest certò & evidenter cognosci ab Angelo, quia non superat exigentiam cuiuscunq; naturæ creabilis: Ergo è contra, nullum superans cognoscipotenter.

RESPONDERI potest, Negando antecedens, sed ideo noscitur, quia continetur sub intelligibili seu vero.

Quod autem dicit Aldrete, improprietatem in esse physico, arguere improprietatem in Esse perfecto intentionali, hoc ipsum probari debisset.

Ex his discussis haberi hoc potest, quòd Ens supernaturale possit attingi notitia certa naturali, sed abstractivè, de quo etiam dictum in materia de Ente supernaturali; poteritque hæc notitia esse certa & evidens, licet non intuitivæ. Ceterum Ens supernaturale, quòd non possit per notitiam intuitivam attingi à notitia naturali, in hoc resolvî debet; quia Entium supernaturalium conditio non innotefecit nobis, nisi ex doctrina fidei & PP. quia ergo est sacram pronuntiatum: Incarnationem non posse viribus naturæ attingi, omnem intellectum superare, adeoque esse hanc notitiam quoad substantiam supernaturalem, ideo à nullo creato etiam possibilis intellectu intuitivè noscitur; universaliisque objectivis excessus in ordine supernaturali, ad omnes se extendit, ut dictum defendendo impossibilitatem substantiae creatæ supernaturalis. Quamvis autem possit dati de Objecto supernaturalinotitia abstractivæ, non ideo sequitur, posse certò & evidenter nosciri possibilitatem Incarnationis; quia obsunt rationes supra allatae, obestque conditio potentiae obedientialis, quam non noscit, nisi per principium, *Non implicat*. Et cùm ipsius rei existentis non possit haberi notitia intuitiva, nisi per proprias, (ut vocant) species; illasque (utpote supernaturales, quia proportionatas suo Objecto) non potest viribus naturæ habere Angelus; ideo nec noscitur existentiam Unionis hypostaticæ. Naturalibus tamen viribus potest assenti, quòd detur unio hypostatica: sed hic assensus, nec erit evidens, nec intuitivus.

Redeundo autem directè ad Objectionem; negatur posse naturaliter nosciri intuitivè notitia Unionem hypostaticam. Quia species illius propriæ non habentur, &c. Non potest etiam nosciri certò & evidenter existentia illius: quia nullum hujus habetur positivum fundamentum. Paritas de anima non tenet, quia anima non superat se ipsam ordine. Ex nexus autem Entis supernaturalis cum naturali, non potest argui evidens notitia: quia ille nexus non noscitur;

Disputatio I.

17

tar, nisi per *Non implicat*, & quidem cum restri-
ctionibus supra positis; notitia autem per *Non
implicat* non est notitia evidens.

COLLIGE, distinguendas esse hastres pro-
positiones. 1. *Objectum supernaturale potest
atingi à notitia naturali.* Et hæc *Propositio
vera*, aëtumque de illa in materia de Ente su-
pernaturali. 2. *Objectum supernaturale potest
nosciri naturaliter certò & evidenter;* & hæc
propositio est sub *hypothesi vera*, si dentur prin-
cipia in talem notitiam inducentia, eò quod non
apparet, cur illa notitia debeat esse nonnisi su-
pernaturalis, si darentur talia principia. 3. *Ob-
jectum supernaturale potest nosciri intuitivè;* &
hæc est falsa, si procedat de cognitione natura-
li, quia id depositum & phrases Patrum, & pro-
portio, ut dictum. Et sicut possumus natura-
lem notitiam certam & evidenter habere de
Deo, non tamen intuitivam naturalem: ita pos-
sumus ponere, quod possit dari Entis superna-
aturalis notitia certa & evidens, non tamen in-
tuiva.

INSTAR i potest ex eodem. Saltem supposita cognitione supernaturali, potest Angelus
requirere species, quibus mediis, cognitione na-
turali, certò cognoscat existentiam Entis super-
naturalis, & mysterii Incarnationis, quod ipsum
probatur. Tum quia, Angelo in particulari est
debita cognitio supernaturalium suorum a-
ctuum, quoniam differentia actuum naturalium
illum latere non potest. Tum quia, quicquid
sit, an hoc sit verum, tamen Valentia docet, et
iam animas separatas esse certas de sua sanctitate,
idemque docet Cajetan. Bellarm. & Favet
Scotus. Tum quia, quod aliás debeat quis
experiit suos actus supernaturales, hoc inde est:
quia quomodo Deus posset præcipere naturali-
e elicientiam talium actuum? obessest
que hoc congrue gubernationi, si tales opera-
tiones non noscerentur.

RESPONDETUR. Negando Antecedens,
probatio ejus prima non convincit, quia Ange-
lus noscitur intuitivè *Essere* creaturæ, adeoque dif-
ferentiam ejus à Deo, facit que hoc viribus na-
turæ; & tamen intuitivè naturaliter non noscitur
creatorem: Angelusque exercens actum super-
naturalem experitur eadem notitiâ illum a-
ctum, quæ notitia ipsa sibi est supernaturalis; &
sive illuc hoc attingere intuitivâ alia notitiâ, de-
beret hoc attingere per actum supernaturalem:
quia quod semel notitiam naturalem superat,
semper superat. Quod attinet ad Valentiam.
Non docet ille, illam certitudinem esse natura-
lem, possetque illa certitudo, ex probabili sen-
tientia, referri in fidem. Denique potest Deus
præcipere elicientiam actuum supernatura-
lium, & dare illorum notitiam; sed nego, quod
erit illa naturalis; modò autem quando præci-
pit illorum elicientiam, præcipit elicientiam
corundem in confuso attingendorum, & præ-

cerpendorum nonnisi spe Christianâ, quod sint
supernaturales; sufficitque hoc ad præsentem
congruam gubernationem, in qua voluit Deus,
ut non sit nobis de fide, quod simus in gratia
Dei: eset autem de fide, si sciremus certò nos
habere amorem Dei super omnia supernatura-
lem. Quod autem dubitare prudenter non
possit Angelus v. g. de absentia lucis, cùm non
videt lucem, hoc exinde oritur; quia est istud
Objectum non excedens, & nullum habet du-
bitandi fundamentum. Quod autem addit,
illud non esse supernaturale quoad substantiam,
quod procedit ex suppositione nonnisi super-
naturalis: id non convincit; amor enim beatifi-
cus procedit ex suppositione visionis, gratia ex
suppositione meriti supernaturalis, & tamen
utrumque hoc est supernaturale.

AS SERO tamen, hoc *Objectum quod significatur*
hoc nomine, *Incarnatio*, quoad quid rei, seu quoad
Essere Objecti significati, certò & evidenter nosciri;
quamvis, quomodo id fieri possit & quod factum sit,
lumine naturali ad id non pertingatur. Hoc secun-
dum supra jam probatum & defensum; pro Pri-
ma parte, sit

RATIO 1. Aliud est cognoscere, quid sit res,
seu quod *Objectum* hujus significati, & aliud
quomodo fiat: ut aliud est scire, quid sit demon-
stratio de quadratura circuli, & aliud modum
illius advenire & penetrare: Ergo etiam alia
erit difficultas, cognoscere, quid sit hoc objec-
tum, hoc nomine, *Incarnatio*, significatum, &
alia erit difficultas, quomodo id, & an fieri pos-
sit; sed ratio quæcunque afferibilis, quod no[n]
possit certò & evidenter cognosci possibilitas
Incarnationis, probat nonnisi, quod non possit
evidenter cognosci, quomodo id fiat: Ergo po-
terit evidenter cognosci quoad id, quod eo no-
mine significatur.

RATIO 2. Scire rem per principia intrinse-
ca rei, est scire certò & evidenter *Objectum* illo
nomine significatum; ut suppono ex mate-
ria de scientia. Sic noscitur *Incarnatio*, quia
principia intrinseca Objecti significati hoc no-
mine *Incarnatio*, sunt, *Natura creata*, *Persona*
divina, *Unio corundem*, hæc autem sciri pos-
sunt; quod probatur. Quia si hæc sciri non
possent, vel scis quid non possis scire, vel non
scis; si scis, habetur intentum; si nescis, ergo ne-
scis illud, quod dicis te nescire.

RATIO 3. Cognoscere rem definitivè, est
cognoscere certò & evidenter: sic noscitur *In-
carnatio*; quæ definitivè est. Assumptio na-
turæ humanæ in Unitatem Personæ divinæ:
Consequenter PP. de inenarrabilitate Incar-
nationis loquentes, accipiendi, non de *Objecto*
hoc nomine significato, *Incarnatio*, sed de
modo, & de: An id fieri possit? & hoc exten-
do etiam ad *Objectum* hoc nomine signifi-
catum, *Trinitas*:

*b 3 QUÆ

QUÆSTIO II.

An Possibilitas Incarnationis cohæreat Principiis Theologicis?

Hæc Principia, alia sunt Theologiae Naturalis, alia Theologiae Christianæ, incipiendo ab illa priori, sit

DIFFICULTAS I.

An salvâ Dei immutabilitate possibilis sit Incarnatio?

SUAREZ h̄ic Disp. 8. Sect. 3. vix putat humano ingenio satis id explicari posse. Sit ergo:

i. PRINCIPIUM Theologiae naturalis, quod assumi potest contra possibilitatem Incarnationis. Deus est Ens immutabile, sed datâ possibilitate Incarnationis non esset immutabilis: ergo Incarnatio possibilis non est. Minor probatur. Quia mutari est aliter se habere, sed possitâ Incarnatione VERBI, VERBUM aliter se haberet, quod probatur: quia antea non erat homo, nunc est homo, antea non erat Incarnatum, nunc est Incarnatum: ergo in Incarnatione aliter se habet VERBUM.

Punctum Difficultatis i.

Solvitur Obiectio.

RESPONDETUR i. VERBUM tunc aliter se haberet in extrinsecis, Concedo Consequentiam, in intrinsecis, Nego Consequen-
tiam. Consequenter Nego tunc VERBUM mutari mutatione de qua h̄ic. *Vt explicetur disinctio.*

SUPPONO i. Duplacet quoad præsens posse cogitari Mutationem. Primò, Extrinsecam. Secundò, Intrinsecam, antonomasticò dictam, & de qua maximè h̄ic. Sic v. g. quando, à non esse dextri, ad esse dextri transitur, est mutatio extrinseca, si autem transeat à non esse albi, ad esse albi, est mutatio intrinseca.

SUPPONO 2. DEUM non esse quidem capace mutationis intrinsecæ, tum propter Scripturam Malach. 3. & Jacobi 1. tum propter demonstrationes Metaphysicas. Mutationum tamen extrinsecarum non solum potest esse, si ne ulla imperfectione capax, sed illæ omnino Deo debentur. Ratio: quia si Deus non sit capax mutationum extrinsecarum, multa prædicta, quæ vera de Deo sunt, falsa forent, quod ipsum probatur, vera est hæc propositio: Deus est actu creans mundum, quæ tamen falsa esset, si Deus non sit capax mutationum extrinsecarum, quod probatur: quia ut suppono à non esse verificabilis, ad esse verificabilis prædicti, non potest aliquid transire sine sufficienti mutatione,

ne, quæ debet esse in intrinsecis, vel extrinsecis; hinc cùm Deus non sit capax mutationis in intrinsecis, & tu negas etiam capacem esse mutationis in extrinsecis: non dabitur jam ratio, quare transeat illa propositio ad rationem veritatem, cùm antea non fuerit verificata, & certè mutatio in extrinsecis, non tam est mutatio Dei, quam extrinsecorum: & sicut necesse est extrinseca mutari, ita necesse est Deum capacem mutationis esse in extrinsecis.

SUPPONO 3. Mutationem quoad intrinseca duplacet esse. Primò, quæ sit vel maximè mutatio intrinseca, quando scilicet ipsum esse intrinsecum, ex non esse transit ad esse; & tunc illius mortis nullum datur præsuppositum subjectum, cùm illud sit primum esse mutatum, primo autem esse mutato, non datur prius. Secundò potest esse motus quoad intrinseca, quando motus advenit subiecto existenti: talis præsupponit jam subiectum, intelligit enim advenire, non advenire autem, si non præsupponeret subiectum, quia tamen per solam adventionem non constituitur ille motus, seu mutatio, in ratione intrinseci, cùm etiam extrinseca adveniant: debet istud intrinsecatum haberi aliunde; & hoc intrinsecatum non aliud est, quād ut ipsum mutativum in ipsomet mobili recipiatur, vel fiat. Ostendit hoc induc̄tio. Actione non dicitur moveri agens, sed passum, eò quod actionem non recipiat agens, sed passum; è contra albedine mutatur intrinsecæ paries, quia illam recipit. Et Ratio est: quia nullum potest ostendit intrinsecatum aliud, quod ipsum in hoc fundatur; quia omne intrinsecum est, vel per identitatem, vel per receptionem, aut fieri in se; si enim nec identificatur, nec recipitur, nec sit in illo, per nihil extrahitur ad esse intrinseci.

DICES. Ex vi hujus sequi, quod etiam anima quando uititur materiæ, non mutetur.

RESPONDETUR. Mutatur imprimis, quia producitur ex nihilo. Rursus si recipit in se unionem, intrinsecè mutatur; si non recipit, alio ex titulo mutabitur, quia forma respectu materialiæ non tantum habet rationem completivæ intrinsecæ, sed etiam incompletæ intrinsecæ; idque ex ordine essentiali ad materiam, cui illa debetur, tanquam forma; jam autem VERBUM est quid completivum terminativè, sed non compleibile, nisi extrinsecè. Rursus cùm definitivum animæ sit prædicatum, esse substantiam intellectivam incompletam, esseque sit propter operari; etiam debet habere incompletionem, eamque substantiale, consequenter intrinsecam, ad operari operationes sibi debitas: quam completionem acquirit illa ipsa, & non tantum corpus ab illa, cùm etiam illa ipsa, ex intrinsecis suis principiis, ordinetur non tantum ad operationes spirituales, sed etiam sensitivas, quam completionem intrinsecam, acquirit

quic anima vi unionis; jam autem VERBUM est in se compleatum, potest operationes sibi debitas exercere independenter à natura humana, con sequenter vi unionis cum illa, nullum complementum intrinsecum acquirit, adeoque ne mutatur intrinsecè; hinc etiam operatio nes Theandrica dignificative & perfectivè spe ciant ad VERBUM; non autem quod sint per fectiones ipsiusmet VERBI, sed naturæ humanae ita dignificatæ.

SUPPONO 4. Quod posita possibilitate Incarnationis, non sit necesse asserere, quod recipiat aliquid in se VERBUM, vel quod fiat in illo tunc aliquid; expressit id Cyrillus Alexandrinus in epistola Synodali Concilii Ephesini ad Nestorium, ubi dicit, modum unionis VERBI cum natura humana, non debere intelligi secundum appositionem conjunctionis: ex quo, inferes, non secundum receptionem. Ratio suppositio est. Tum quia, non implicat contradictionem talis Entitas, quæ recepta in uno extre mo, determinet aliud extreum ad nexus cum illo; talisque censetur esse unio materialis in homine. Tum quia non potest probari, de ratione modi esse, recipi in utroque extremo, quod determinat. Tum quia definitivè modus, est Entitas determinativa rei, vel extre ni indifferentis; hinc effectus illius formalis primarius, erit determinare; consequentem salva ripotterit, licet non recipiatur in utroque extre mo, sufficiat; ut se habeat per modum determinantis, licet non recepti.

SUPPONO 5. Hoc ipso si non recipitur illa modalitas in VERBO, nec recipitur ipsa humana natura. Ratio: quia ratio recipieendi ut Quo, deberet esse ipsa modalitas, quæ si non recipi tur, nec recipietur ipsa natura humana. Deinde quia natura humana habet se per modum potentia terminabilis, idque ex proportione ad ea, quæ sunt manifestè potentia, & manifestè terminabile; jam autem potentia non recipitur in suo actu, nec in illo subjectatur. His suppositis

EXPLICATUR distinctio. Mutatio est alia Extrinseca, alia Intrinseca, ut dictum Supposito 1. Mutatio intrinseca non competit Deo, seclus extrinseca ut dixi supposito 2. Nota autem mutationis intrinsecæ est, vel fieri tunc, vel recipere in se aliquid, ut dixi supposito 3. Quia autem VERBUM nec ullam modalitatem in se recipit, ut dixi supposito 4. immò nec recipit ipsam naturam humanam, ut dixi supposito 5. hinc sit; ut salvâ possibilitate incarnationis, nullo modo intrinsecè mutetur persona divina.

RESPONDETUR 2. Negando mutari VERBUM, vel aliter se habere, cō, quod quando u nit VERBUM, habeat se per modum termini, jam autem terminus quæ talis non subjacet mutationi. Ad quod Expticandum,

SUPPONO 1. Terminus ex præcisa ratione

terminandi, quia scil. ex non terminare actu, transit ad terminare actu, non pati ullam mutationem in se.

- RATIO 1. Supposito est, authoritas Aristote lis 3. Phys. tex. 10. In eis, inquit, quæ sunt ad ali quid, contingit altero mutationem patiente, verè dici alterum, nihil mutationis subire.

RATIO 2. Quia si, ex præcisa ratione terminandi, sequitur terminum mutari, non posset ostendi, si hodie paries ponatur in India, per quid mutantur reliqui paries, & quid sit istius mutationis productivum.

RATIO 3. Quia terminus in relatione habet rationem extrinseci, quia habet rationem aliud, si habet rationem aliud, non habet vim mutandi id, cuius est terminus; quia mutatio, de qua hic, debet esse, ut dixi, in intrinsecis.

SUPPONO 2. Non tantum verum esse, quod terminus ex linea relationis non mutetur; sed id verum est, de quacunque ratione termini. Ratio: Tum quia Objectum terminat notitiam, habetq; formalitatem objecti terminantis, & non præcisè termini ex linea relationis; nec tamen mutatur, quando ad illud terminantur notitiae. Tum quia personæ tres terminant naturam divinam, suntque verè termini: ex ratione tamē termini non mutantur; parumque refert, quod illa terminatio sit ab æternō: quia si terminatio infert rationem mutationis, inferret etiam ab æternō; præcipiè, quia mutatio, quæ talis, non importat, præcessisse non esse; alias creatura ab æternō condita & ab æternō cogitans, suā cogitatione mutata non fuisset. Tum quia, non est necesse rationem, quæ est compleendi aliud, complendoq; illud mutandi, non est, inquam, necesse, ipsam compleri, adeoq; mutari; cum illa mutatio deberet esse intra seriem completionis: terminus autem definitivè, habet rationem compleonis, adeoq; facientis mutare, non autem completi aut mutati.

SUPPONO 3. VERBUM habere rationem termini in toto hoc ineffabili hypostatico. Ratio: Tum quia, ita habet communis phrasis Doctorum, qui dicunt naturam humanam esse terminatam à persona VERBI. Tum quia, Unio hæc supponitur facta in persona. Persona autem, quæ talis, habet rationem complementi & termini naturæ, estque redditio naturæ ne communicetur alteri, adeoq; ut terminetur, sistat in se, & habeat rationem totius. Tum quia VERBUM in toto hypostatico, non habet rationem propriæ formæ, nec materiæ, nam utrumq; hoc imperfectionem importat; nec item habet rationem efficientis, quia in isto Toto est aliiquid ita proprium VERBO, ut non sit proprium aliis personis: jam autem quæ sunt in genere efficientis, communia sunt toti Trinitati: non etiam habet rationem causæ finalis, quia hæc explicari non potest, in quo consistat, ut fundet *

R P
H MLOD
a nowski
Tom 3. e. 4.
D VI
6

unionem substantialem; ergo restat, ut habeat rationem termini complexis substantialiter.
His suppositis

EXPLICATUR. Cū posita possibilitate Incarnationis non mutetur persona divina, quia terminus in relatione non mutatur, ut dixi supposito 1. imo nec quicquam aliud, quod habet rationem termini, ex præcisa ratio che quia terminat, mutatur, ut dixi supposito 2. Et quia VERBUM in toto hypostatico habet rationem termini, ut dixi supposito 3. ideo vel exindeo mutatur.

INSTABIS 1. Positā hac explicatione non potest salvari veritas illius Propositionis; quod VERBUM sit intrinsecè unitum humanitatī; quod VERBUM faciat unum per se cum natura humana; quod VERBUM sit substantialiter unitum.

RESPONDETUR, hæc omnia salvare posse. VERBUM est intrinsecè unitum, non per receptionem seu appositionem alicujus coniunctionis, sed quia est terminus intrinsecus unionis hypostaticæ, vel modalitatis. Facit unum per se, quia per ly per se Unum, non plus importatur, quām constitutum ex extremis, quorum unum est incompletum, & aliud habet jus, vim, energiam complendi; cū ergo, hoc ipso, quia unitur natura humana, non habeat propriam personam, & rationem totius, & ex altera parte, persona divina cū possit id totum præstare, quod præstat persona creata, fit, ut persona divina cum illa natura facere possit Unum per se. Deniq; est VERBUM unitum substantialiter, vel ratione unionis substantialis distinctæ, vel si est indistincta, ex eo id salvabitur, quia natura humana non unitur per accidens aliquid, v.g. per speciale gratiam aut affectum personæ divinæ; sed unitur ita, ut ex illis duobus extremis substantialibus, quorum unum est compleibile, aliud complens, evadat unum.

INSTABIS 2. Pone subsistentiam, per possibile vel impossibile jam extra causas produc tam, non uniri naturæ, uniri postea; hæc personalitas mutabitur; Ergo & persona divina mutabitur.

RESPONDETUR, si supponatur illa persona nihil intrinsecum recipere, nego quod præcisè ex eo sit mutanda.

INSTABIS 3. Positā possibilitate Incarnationis, vera est hæc denominatio, VERBUM est homo: quæ denominatio est intrinsecæ & realis VERBO; neq; enim potest denominari homo substantialiter à forma sibi extrinsecæ; & ita visio cum viso non facit unum per se.

RESPONDETUR, esse hanc denominacionem intrinsecam VERBO, non ratione alicius recepti in VERBO, sed quia evadit VERBUM terminus intrinsecus in toto hypostatico. Quanquam Lessius lib. 12. de perfectionibus divinis cap. 6. putant hanc esse denominacionem extrinsecam.

Suarez autem hic d. 8. Sect. 3. dicit denominationem medium: non est enim propriè intrinsecæ, quia non est à forma intrinsecæ, aut ab aliquo identificato rei denominata. Non est etiam denominatio mere extrinsecæ, quia est desumpta ab aliquo substantialiter unito; est ergo media, & participat cum denominatione extrinsecæ, in quantum provenit ab aliquo, neq; recepto in VERBO, neque identificato illi; in quantum autem provenit ex intima coniunctione, participat cum denominatione intrinsecæ.

INSTABIS 4. Si Angelus assumeret humanitatem, mutaretur præcisè ex eo, quod ex non homine, fieret homo; ergo & VERBUM mutatur: fit enim ex non homine, homo.

RESPONDETUR. Supposito quod substantialia angelica sit modus, necessariò tunc mutaretur Angelus; idq; ideo, quia assumeret humanitatem subsistentialiter, quam assumere non posset sine nova subsistentia, quæ esset communis Angelo & illi homini; nam angelica, ut pote modalis, soli Angelo conveniret. Si autem subsistentia illa sit res, & nihil tunc in se recipere Angelus, negabitur quod tunc mutetur; quodsi subsistentia angelica non sit distincta à natura illius entitatib; non potest terminare natura humana; quia ex illo duplicitate coniunctio, resultaret Unum, utroq; perfectius, essetq; illuc ratio totius, quæ non haberetur simpliciter à persona angelica; nam cū Angelus sit finita perfectionis, hinc fit, ut additione illâ naturæ humanæ acquireret perfectionem, adeoque & mutaretur.

INSTABIS 5. Pati est mutari, incarnari est pati, ergo incarnari est mutari.

RESPONDETUR incarnari respectu humanitatis est pati, sed non respectu VERBI, nam respectu VERBI est potius terminare.

Punctum Difficultatis 2.

Explicatur Terminus intrinsecus.

Ratio Termini intrinseci debet desumit ex termino & ex intrinsecitate. Ratio termini desumitur ex prædicato terminandi, cohibendi, faciendo non ultra, quod interdum fit etiam complendo, ut reperitur in terminacione personali universaliter. Dixi, in terminacione personali, quia paries albus nullo modo potest dici completere visionem, quamvis illam terminet. Ratio autem intrinseci per hoc salvari debet, quod dicat alligationem, inseparationem, coniunctionem veram & realem, sic et illud allativum non recipiatur. Terminus ergo intrinsecus ille erit, qui rem ita terminat, ut dicat alligationem, inseparationem, coniunctionemque veram & realem cum illo, quod terminat in suo conceptu; & sic terminus Relationis non

Disputatio I.

21

non dicit, quā talis, conjunctionem physicam cum subiecto; quodsi eo ipso, quia aliquid refertur ad aliud, illud aliud deberet esse vi illius relationis coniunctum & colligatum realiter, ille terminus haberet rationem termini intrinseci. Et quia VERBUM ita terminat naturam, ita cohibet, ne alterius sit unita, cāq; ratione comprehendatur, ut dicat cum illa alligationem, inseparacionem, conjunctionemq; veram & realem, ideo VERBUM habebit rationem termini intrinseci.

DICÉS 1. Etiam materia & forma dicunt illam alligationem, & tamen non sunt terminus intrinsecus; ergo per dictam alligationem, non recte explicatur terminus intrinsecus.

RESPONDETUR. Terminus intrinsecus non tantum depositit alligationem, sed etiam rationem termini, quod non competit saltem materiae primae comparativē ad formam; cum hoc tamen stat, ut forma, respectu alicujus modalitatis habeat rationem termini intrinseci, itemq; materia, si modalitas v. g. spiritualis terminaret nonnisi ad illam.

DICÉS 2. Etiam Deus ad causandum petit intimam alligationem, & tamen non est terminus intrinsecus.

RESPONDETUR 1. ideo non est, quia ei non competit ullo modo tunc ratio termini.

DICÉS 3. Actus fidei, ex revelatione specialiter facta, credat reflexe de se: ubicunque ego sum, ibi est & habitus fidei, hoc ipso talis actus petit essentialiter alligationem cum habitu fidei, & tamen habitus fidei non est terminus intrinsecus.

RESPONDETUR 1. Id ideo esse, quia in tali suppositio, habitus ille fidei nullo modo habet rationem terminantis:

Nunc videamus, quomodo idem ab aliis explicetur.

EXPLICANT 1. aliqui apud Lugoneim. Dicitur (inquit illi) aliquis terminus intrinsecus ex eo, quod non solum respiciatur secundum suam intrinsecam entitatem, hoc enim competit omni termino etiam extrinseco; sed quod unio v.g. habeat essentialē connexionem cum illo termino, & tam necessariō pendet à termino, quam à subiecto. Hac Responsio.

NON SATISFACIT: Quia vī illius sequitur, terminus relationis esse terminum intrinsecum; quia relatio tam necessariō pendet à termino, nec potest esse sine termino; quod eō magis procedit de termino relationis transcendentalis, quæ determinat sibi nonnisi hunc terminum, qualis est relatio creaturæ ad Creatorem qui essentialiter, nonnisi hic est.

EXPLICAT 2. aliquis. Terminus à terminando dicitur, eō, quod quasi limitem rei, quam dicitur terminare præfigat, ne illa ulterius protendatur; hinc uniri alicui ut termino, erit aliquam rem ita cohiberi, ut extra illam entita-

tem, quā cohiberi & terminari dicitur non egrediatur: intrinsecum autem esse, erit constitutum aliquid unum per se substantiale, ut constituit VERBUM; secus color, qui est Objectum visionis, non dicitur terminus illius intrinsecus, sed extrinsecus, quia terminando visionem, non facit Unum per se substantiale. Hec Explicatio

NON SATISFACIT. Quia quāvis rationem termini explicit perid, quod notius est, ut & à nobis supra factum, hoc tamen quod affert de intrinsecitate, videtur non admittendum; nam ponamus, quod albedo uniatur quantitatē aut materiae, sed unione recepta in ipsa quantitate, terminata tamen ad albedinem; eo casu, illa albedo erit terminus intrinsecus, aquæ planè, ac VERBUM respectu humanitatis; & tamen non constituit Unum per se substantiale, sed unum accidentale. Casu item quo divinitus duæ naturæ unitentur inter se, eaque completæ, sed unione recepta non nisi in uno extremo, non constitueretur Unum per se, & tamen aliud extrellum haberet rationem termini intrinseci; quomodo enim Unio cum extrinsecitate stareret? ergo apparet de ratione termini intrinseci non esse, facere unum per se, cum alio extremo.

EXPLICAT 3. Arriaga disp. 21. n. 24. Terminum intrinsecum esse illum, qui verè & per se unitur, alteri, & non in genere causæ materialis aut formalis. Hec Explicatio

NON SATISFACIT. Tum quia in sententiā ponente Unionem materialē, verè anima rationalis unitur tanquam formā materiae, & tamen habet se per modum termini intrinseci, respectu illius unionis; ergo potest aliquid habere rationem termini intrinseci, quamvis unitur per modum formæ. Quodsi dicas, respectu unionis habere se ut terminū intrinsecum formam, respectu autem ejus, non habet rationem causæ formalis; id etiam non convinceret; quia querere restaret, cur illa forma respectu illius Unionis habeat nonnisi rationem termini intrinseci, & non rationem causæ formalis? & illud potius erit explicativum termini intrinseci. Tum quia potest dici terminus habere se per modum causæ formalis extrinsecæ, possetq; hoc dici etiam de VERBO: ergo terminus intrinsecus non recte explicatur per hoc, quod debeat per se uniri, non tanquam causa formalis. Tum quia, hæc definitio procedit per terminos negativos, posset autem formalis ex dictis per terminos positivos.

Punctum Difficultatis 3.

Quomodo ab aliis salvetur Immutabilitas Dei?

EXPLICAT 1. Pontius hic Q. 2. Qui fiat, ut Inearatio peragi possit sine illa mutatione perso-

R. P.
H. MLOD
3. Nov. 14.
D. VI
6

Tractatus I.

Personæ divinæ, & dicit: Mutabilitas & perfectibilitas sequitur tantum ex eo, quod aliquid possit conjungi cum aliquo realiter distincto, sine quo non posset existere secundum se in statu connaturali suo, aut sine quo non posset exercere omnes operationes suas proprias &c. VERBUM autem potest connaturaliter existere. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia non probat, quod per hoc res tantum mutatur, sine quo in suo connaturali statu existere non potest. Tum quia sequitur ex illius doctrina, animam infusione gratiae non mutari: cum sine gratia existere possit connaturaliter, & omnes operationes suas exercere sibi proprias seu debitas; nam supernaturales sunt illi indebitæ; casu item quo Angelo albedo uniretur, non mutaretur Angelus, quia nec illa indiget ad operationes, & sine illa connaturaliter existere potest; casu item quo per impossibile subjectaretur aliquid in Deo, non mutaretur Deus, quia sine illo connaturaliter existere potest, nec illo indiget ad operationes sibi proprias. Tum quia inexplatum relinquit, quomodo tamen tunc intrinsecè uniatur VERBUM.

EXPLICAT 2. Amicus h̄ic disp. i. Sect. i. & dicit specialiter, quod ad hoc, ut dicatur aliquid mutari, debeat perfici in proprio suo intrinseco esse & operari, unde veste nemo mutatur, quia per illam non perficitur in esse & operari; & quia in esse & operari non perficitur VERBUM per Unionem hypostaticam, hinc nec mutatur Verbum, per unionem hypostaticam. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia redeunt argumenta secundo loco contra Pontium facta, nempe quod sequeretur Deum & Angelum non mutandum, si per impossibile recipientem in se albedinem v.g. Quodsi recurras ad hoc, per hoc ipsum mutandum Deum vel Angelum, quia recipere in se illam albedinem; jam per hoc non nisi immutabilitatem salvas, quia non est receptio. Tum quia illud, quod adfert de veste, non convincit; nam quod veste non mutetur homo, vel ex eo deducitur, quia inter vestem & vestitum non est unio, que deberet fundare mutationem; quæ tamen unio reperitur inter Verbum, & naturam humanam. Tum quia quamvis concedatur ad mutationem perfectivam requiri, ut res perficiatur in suo esse intrinseco & operari, nego tamen, quod ad mutationem (ut ita dicam) defectivam, requiratur, ut dicatur extrellum perfici in suo esse intrinseco & operari; sic vivens, posito, quod detur forma cada vereitatis, mutatur eadem, & tamen illa, nec perficitur in esse suo intrinseco, nec in operari; qualitas item illa, quam multi admittunt produciab igne infernali, & recipi in spiritibus, mutat

cosdem, & tamen non perficit illos in suo intrinseco esse & operari.

EXPLICAT 3. Lugo. VERBUM ex vi Unionis hypostaticæ alligatur ad intimam conjunctionem cum humanitate, & ad componendum cum illa Unum per se; cum tamen VERBUM non supponatur incompletum, aut in potentia ad hoc, ut integretur & compleatur per aliud aliud: sed potius supponatur omnino integrum & completum; humanitas autem afficitur int̄ insece unione, cum etiam supponatur de se incompleta, & in potentia ad hoc, ut compleatur per aliquam substantiam; consequenter per unionem illam non mutabitur VERBUM, sed humanitas. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia, in principiis Lugonis, non rectè salvatur immutabilitas VERBI, si dicatur unionem recipi in humanitate, terminari ad VERBUM: Ergo nec bene per hoc explicatur, quia recipitur in humanitate, alligat autem VERBUM; hæc enim verbis videntur differe. Tum quia redeunt argumenta, quæ contra assumptum antecedens ponit Lugo, quæ sic proponi possunt. Si hæc alligatione extremi sufficit, ut terminus intrinsecè denominetur alligatus & unitus; Ergo dependentia actionis ab agente sufficit, ut agens denominetur intrinsecè agens. Rursus, potest esse aliqua cognitio ita intimè connexa cum objeto, sicut intimè alligat unio recepta in uno extremo, & alligans aliud; idque parat in cognitione quæ est visio Dei beatifica; & tamen Deus non denominatur intrinsecus terminus illius visionis, sed solum extrinsecus; Ergo non ideo erit VERBUM intrinsecè unitum, quia unio illa postulat intrinsecè alligationem & intimitatem cum VERBO. Tum quia in hujus explicacionis sequitur, animam rationalem non mutari, si in illa non recipitur unio.

EXPLICAT 4. Valentia h̄ic Disp. i. q. i. puncto 2. Mutationem alicuius rei non propriè in hoc consistere, ut res de novo sit aliquid, quod priùs aliquo modo non erat; sed ut sit, vel acquirat aliquid, quod antea simpliciter & omni modo non habebat, scil. neque in perfectione quadam eminentiori, & ad quod proinde fuerit in potentia passiva simpliciter; quod in proposito minime habet locum: nam VERBUM divinum, habebat priùs rem & perfectionem naturæ humanæ eminenter, perfectissimo quadam modo. Quod autem id requiratur ad mutationem, rationem dat; quia communiter de mutatione dicitur, tunc eam fieri, quando res aliter simpliciter & absolute se habet, quam priùs; unde & motus dicitur esse actus entis in potentia. Res autem, quæ aliquid modo præstantior habebat, non dicitur propriè mutari, si illud postea acquirat formaliter; quia non simpliciter & absolute illo priùs carebat. Consequen-

Disputatio I.

23

sequenter infert, potentiam vitalem mutari per actum vicalem, quia non habet in se eminenter perfectionem vitalis perfectionis; non enim si in operatione vitali, potest potentia efficere habitum, aut ejus augmentum, sed potius potentia vitalis tantum virtualiter continet operationem vitalem. Addit, quod si aliquis contendat etiam tunc rem mutari, quando aliquid formaliter & secundum se acquirit, licet illud praehaberit eminenter, is non nisi de nomine questionem instituit. *Hec Explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia vi illius sequitur, quod etiam VERBUM, Unionem, naturam humanam, albedinem, reciperet, adhuc non mutaretur; cuius oppositum communiter docetur. Tum quia non explicat id, in quo est punctus difficultatis; nego etiam rem non mutari, quando res acquirit aliquid & haberet formaliter, quod antea non nisi eminenter habuit: negaturque, quod tunc res aliter simpliciter & absolute se non habeat; antea enim simpliciter non habebat illam formam, nunc illam simpliciter habet; habet se igitur res aliter simpliciter, per ordinem ad habendam illam formam. Negatur item, quod forma illa non fractus entis in potentia: ubi non dicitur, quod debeat esse actus entis in potentia eminenter non prahabente. Tum quia faciunt in contraria paritates. Quando potentia aliqua non nisi virtualiter & per modum organi continet actum, mutatur per illum actum: Ergo etiam res quae eminenter habet aliquid, si illud habeat formaliter, mutabitur per illam formam; item, si miraculose quantitas una alteri quantitati unitetur, mutaretur adhuc illa quantitas, quamvis una & equivalat alteri: Ergo etiam quamvis aliquid continet aliud eminenter, si illi, aliquid quod est formaliter tale, uniatur, mutabitur adhuc. Denique supponamus, quod Angelus supremus per unicam indivisibilem speciem cognoscat omnia materialia, infundat illi Deus speciem particularem non nisi unius materialis, verè adhuc illā specie mutabitur Angelus, vel ipso titulo receptionis: Ergo continentia eminentialis non eximit à mutatione, si accedat aliquid tale formaliter. Addo: per ly Continen- tiemitter, intelligit Valentia, posse se ipso facere totum illud; sic autem VERBUM non continet eminenter unionem hypostaticam, quia se ipso non potest facere Totum hypostaticum.

EXPLICAT 5. Aldrete Disp. 31. Sect. 1. Quod detur in Toto hypostatico duplex unio, quadam creata, quae sit in humanitate eamque perficiat, & per illam unitur humanitas intrinsecè VERBO, non autem VERBUM humanitatis; hinc alia est unio ex parte VERBI, increata, quae sit in VERBO quasi subjectivè, & per hanc VERBUM intrinsecè unitur humanitatis, consequenter tunc non perficitur VER-

BUM per aliquid creatum, adeoque non mutabitur. *Hac Explicatio*

NON SATIS FACIT. Tum quia est novitas in Thelogia ante non docta à Patribus, Unio hæc increata. Tum quia hæc unio increata, vel est sequens ipsam naturam divinam, adeoque una communis omnibus tribus personis, vel est sequens proprietates relatives, ita ut dentur tres uniones distinctæ realiter, sicut dantur tres personæ distinctæ realiter. Neutrum dici potest; non primum, quia jam non minus pro sua parte esset unita persona Patris, ac persona Fili, cùm à parte personæ eadem sit trium Personarum unio: possetque de illa queri; an sit virtualiter distincta à natura, vel indistincta? si distincta, quis articulus Fidei ad hoc cogit? si indistincta: Ergo insensu reali illa unio erit natura, adeoque dicet completitudinem ut Quo ipsa Natura, ut dicit illam Unio; & tamen ex Natura divina & creata, non potest fieri unum per se completum substantiale. Si autem illa Unio est multiplex pro multiplicitate personarum: contra erit; quia omnes formalitates, quæ sequuntur personas divinas, debent esse secundum oppositionem productis & producti, quam formalitatem non imbibit in se illa unio increata. Deinde unio illa increata deberet in se salvare conceptum unionis, hoc ipso enim non haberet formalitatem unionis; sed non salvat, quia unio debet concipi tanquam id, sine quo potest esse unibile, cùm illa non possit esse sine unibilibus; & tamen existens ab æterno, erat sine unibili natura humana: quod procedit, si unio sit modus. Si autem non est modulus, sed ipsum unibile in circumstantiis, restabit querere, cur ipsa illa Unio, quæ in re est ipsemet Deus, non mutetur tunc? Tum quia, & esset, illa unio increata, ab æterno unio increata, debet enim esse hoc, quod est; & non esset unio increata ab æterno; quia nihil uniret, si ut non est dealbatio ab æterno, quæ non dealcat, impossibileque est esse actu secundum & non habere effectum in actu secundo, hoc ipso enim non esset actus secundus. Unio autem est ipse actus secundus, & si non concipiatur ut actus secundus, non erit Unio, sed Unibile. Deinde illa unio increata, vel est mera formalitas intelligibilis non nisi, vel aliqua virtualitas, aut realitas. Non 1. quia immutabilitas Dei ejusque unibilitas non pendet à nostris conceptibus. Non 2. quia illā etiam positā, querere restat, quid illa proficit ne mutetur Deus? querere item restat ut dixi, cur illa ipsa non mutetur?

EXPLICAT 6. Aldrete Sect. 5. & dicit; quod VERBUM ideo non mutetur, quia cùm VERBUM divinum in se sit infinitè perfectum, nullā perfectione creatā indiget, illaque carens VERBUM, est eodem modo felix; quod ipsum exinde firmat, quia ut aliquid perficiatur in-

trinsecè

R. D.
H. MLOD
30.08.1981
Tom 3. c. 4.
D. VI
6

trinsecè per aliud, necesse est, ut perficiens magis conveniat perfectibili, eo, quod illi intrinsecum est, quam si solum se haberet extrinsecè, & est id circa dubitum; nihil autem creatum, Deo intrinsecum, est ipsi magis conveniens, quam si solum se haberet extrinsecè; Ergo nihil creatum intrinsecè Deum perficit. Minor probat; quia illud creatum Deo intrinsecum, si non sit necessarium de se, ut existat infinita perfectione divinae naturae, nihil aliud praestat, quam addere numerum perfectionum, per quem non resultat absolute major perfectione, quam confurgat ex Deo solo. Ut autem addatur solum numericè & extensivè modo dicta perfectione, est omnino per accidens. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Quia ex dictis potest contingere mutatio, licet additum non inferat perfectionem, ut si Deus reciperet in se albedinem, vel Angelus; & sicut inæqualitas non solum contingit per excessum, sed etiam per defectum; ita & mutatio non tantum erit, si res acquirat perfectionem, sed etiam si acquirat imperfectionem: Ergo ex eo præcisè, quod illa unione non acquirat Deus perfectionem, non sequetur illum non mutari.

NON SATISFACIT 2. Quia posito, quod illa unio non perficeret Deum, sed se haberet adhuc per modum addentis numerum perfectionum, nondum sequitur præcisè ex eo Deum non mutari. Ratio: quia quando quinario additur unitas, mutatur quinarius, & tamen augetur non nisi numerica perfectione: Ergo si unione augetur numerus perfectionum in Deo, non sequitur ex eo jam præcisè non mutari adhuc Deum. Quodsi recursas, sextario non esse quid extrinsecum additionem unitatis factam quinario, hoc ipso jam inclinabis ad hoc, quod mutatio non nisi additione in se recepti alicuius perficiatur, cäque intrinsecā, quod supra acceptatum.

NON SATISFACIT 3. Quia possunt restaurari rationes, quas solvere voluit Aldrete.

1. RATIO: Mutaretur Deus intrinsecè, si per impossibile denominaretur intelligens, aut subsistens per aliquid creatum: Ergo etiam si denominetur VERBUM unitum intrinsecè mutabatur VERBUM.

RESPONDET Aldrete: quia Deus de se petit esse intelligere hoc objectum, & subsistere, & perficitur per cognitionem secum identificatam, representativam illius objecti, & per propriam subsistentiam, & est in Deo aliquod incomplementum virtuale, in ordine ad percipiendum illud objectum & subsistendum.

CONTRA. Tum quia Deus de se petit esse unibilis, ergo sicut sequitur illum mutari, si haberet cognitionem creatam, cum petat intelligere: ita mutabitur unione, cum petat esse unibilis. Tum quia habet Deus in completionem

virtualem, in ordine ad intelligere & subsistere: Ergo etiam habet incompletionem virtualem ex prædicato unibilis in ordine ad uniri; Ergo sicut intellectione creatâ mutaretur, ita mutabitur unione creatâ: imò exinde impossibilitas adhuc unionis hypostaticæ consurgeret, quia si possibilis esset unio hypostatica, supponeretur Deus esse unibilis, si unibilis, complebilis aliquo creato, si complebilis, mutabilis hoc ipso, & quidem magis quam intellectione creatâ: quia dicit incompletionem ad intellectiōnem, vel subsistentiam incretam Deus, vel potius ad intellectiōnem & subsistentiam, quæ potest esse in creatu, potest creata: h̄c autem diceret incompletionem ad aliquid creatum: unio enim illa non potest esse, nisi aliquid creatum. Tum quia etiam attendendo ad principia ipsius Aldrete h̄c num. 4. videtur oppositum evinci: nam esse unibilem naturam divinam, est perfectio intrinsecè necessaria, quasi à posteriori, ad existentiam naturae divinae, h̄acque unibilitate deficiente per impossibile, ipsa natura deficeret: Ergo h̄ac unibilitas in actum reducta, & quidem per aliquid creatum, faciet mutari Deum; sicut, si alia perfectio divina intrinsecā in actum reduceretur, per aliquid intrinsecum creatum, mutaretur Deus.

2. RATIO. Casu quo daretur natura identificans secum suam subsistentiam, si subsisteret per aliam subsistentiam, hoc ipso mutaretur: Ergo etiam mutabitur VERBUM unionis hypostaticæ.

RESPONDET Aldrete: quia subsistere ex suo genere pertinet ad complementum naturæ illius, & creata subsistentia præberet munus ex genere suo pertinens ad complementum illius naturæ, novoque titulo compleret illam naturam.

CONTRA. Esse unibile pertinet ex suo genere ad complementum Dei, unioque creata exercet munus, & aetiat id, quod est pertinens ad complementum Dei: Ergo, sicut illa subsistentia creata mutaret illam naturam creatam, mutabit & unio Deum: & sicut creata illa subsistentia, præberet munus, ex genere suo pertinens ad complementum naturæ, ita & creata unio præberet munus pertinens ad complementum unibilis.

3. RATIO. Si exerceret Deus munus causæ materialis, mutaretur: Ergo & unione hypostaticæ mutabitur.

RESPONDET Aldrete, disparitatem esse, quia omnis causa materialis, est verè & strictè pars, & de se est quid incompletum: hoc autem Deo non competit.

CONTRA. Ex eo, quod sit causa materialis quid incompletum, mutaretur Deus, si illam exerceret: Ergo etiam, cum esse unibile sit quid incompletum, utpote capacitas ad uniri, dum

Disputatio I.

25

dum VERBUM redditur intrinsecè unitum,
mutabitur VERBUM.

DIFFICULTAS II.

Alia Principia ex Theologia naturali.

PRINCIPIUM est à Pari.

1. PARITAS est. Natura divina secundum esse suum absolutum sumpta, non potest supplere naturam creatam, quamvis contineat perfectionem omnis naturæ creatæ: Ergo nec Personæ divina potest supplere personam creatum, quantumvis Persona divina, contineat perfectiones omnes personæ creatæ.

RESPONDETUR disparitatem esse, quia ly Unum per se depositum completem & compleibile, compleibile autem esse non potest, si unumque extrellum sit completum; duæ autem naturæ in ratione naturæ non sunt, nisi Entra completa, quia quicquid illis ademeris, jam non erit illa natura, sive ademeris genus, sive formam: jam autem natura in ratione subsistentis est complebilis, nec per hoc amittet rationem suæ entitatis, consequenter in ratione suppositibilis compleripere se potest & fieri Unum per se. Dubitari tamen posset, an non sit possibilis modalitas physica, vi cuius ex natura divina & humana, non constituantur quidem Unum per se, constituantur tamen specialiter, idque verè & realiter, alligatum? Quod non posse haberi talis Unio, innuit Lugo: quia omnis vera unio ex suo conceptu tendit ad hoc, ut ex extremis fiat verè & per se Unum; sed hoc videtur procedere de determinationibus, quæ defacto dantur: non enim videtur implicare contradictionem modalitas, determinans illas naturas ad alligari, quamvis sine facere unum per se, & si datur modalitas, quæ potest facere Unum per se, quin faciat unum per se substantiale, quod sit, dum albedo unitur subiecto: cureniam dari non poterit modalitas determinans ad conjungi physicè, quamvis non fiat ex illis unum per se.

2. PARITAS est. Non potest existere natura humana existentiæ VERBI, nec potest natura humana amittere propriam existentiam & acquirere divinam: Ergo nec potest natura subftere personalitate VERBI.

RESPONDETUR, in principiis Thomistarum falsum esse antecedens. In communib[us] principiis disparitas est; quia, eo ipso, quod suppleret existentia VERBI existentiam humanam in natura, & esset natura humana ut supponitur, utpote facta existere per existentiam divinam, & non esset: quia existentia est identificata realiter ipsi naturæ, nec habet connotatum ullum, ratione cuius dicatur desinere, adveniente exi-

stentiâ VERBI; quodsi existentia est identificata naturæ, nec habet ullam formalitatem, ratio[n]e cujus desinere possit, non desinente naturâ, si non desinet natura humana, ut supponitur, nec desinet existentia, si non desinet existentia, quomodo suppleretur ab existentia increata? idemque dicendum erit, cur nihil possit durare per durationem divinam: quia in nostris principiis, ipsa duratio intrinseca est indistincta entitativè. In aliorum principiis, hæc posset dari disparitas; quia si suppleret duratio increata durationem creatam, deberet fieri Unum per se, ex duratione increata, & natura humana: nam non nisi per communicationem idiomatum, fundatâ in ratione Unius per se, suppleri posset aliquid creatum ab increato: quia autem, ex natura creata, & duratione increata, non potest fieri Unum per se: quia duratio increata sequitur ipsam naturam divinam, non Personalitates, utpote quid commune & absolutum; hinc nisi Unio fiat in ipsa natura divina, non potest fieri Unio cum duratione increata, quæ indistinguitur virtualiter à natura; & quia naturæ divinæ, & naturæ creatæ unio, non potest dari constitutus Unum per se, ideo nec inter naturam creatam & durationem increata potest fieri Unio constitutus unum per se, quod si non constituet unum per se, hoc ipso non poterit dici natura creata dura-re, per increata durationem.

3. PARITAS est. Non potest Sapientiæ increata redi Sapiens Natura creatæ: Ergo ne subsistens subsistentiæ increata.

RESPONDETUR. Sapientiam increata du-plici modo concipere possumus; Primo per modum attributi. Secundo possumus concipere Sapientiam increata, per modum actus vitalis divini, quo reddatur formaliter & in actu secundo Sapiens Deus. Sub nulla harum formalitatum, natura creata potest reddi sapiens, per sapientiam increata, quod non possit reddi creatura sapiens sapientiæ increata, sumpta pro actu vitali, ratio ex anima sticis est; quia actus vitalis non potest denominare, nisi connaturale suum principium: cum ergo nulla creatura, ullo modo, possit esse principium actus increati, sit ut ab illo denominari non possit, quodsi deberet uniri sapientia per modum attributi, necdum etiam sic sumpta posset creatura reddi sapiens. Ratio: Attributa omnia, exceptis personalibus proprietatibus, sequuntur ipsam naturam divinam, alias conveniret unum attributum uni Personæ, quod non convenit alteri, possetque de illa negari: sicut, quia ratio VERBI sequitur secundam Personam, potest negari de Patre; jamque etiam eo casu, si non sequeretur sapientia naturam, sed personam, posset de aliqua Persona negari; quod dici non potest: quia Deitas debet trahere secum omnē pos-sibilem perfectionem, adeoq[ue] & sapientiam. Et

* 6 certe

R. P.
H. MLOD
S. 3. e. 4.
D. VI
6

certè universaliter quò perfectior est essentia, eò perfectiores habet proprietates, definitur enim per hoc, quòd sit radix reliquorum, hinc perfectior essentia, est perfectior radix, non esset autem perfectior radix, si perfectiores proprietates non haberet; consequenter divina essentia, quæ est infinita, debet habere perfectiones infinitas, arq; adeò esse principium & radix Sapientiæ, Justitiæ, & aliorum similium. Porrò attributa divina ita sequuntur naturam divinam, ut nonnisi, ex modo nostro concipiendi, differant ab ipsa natura; nam eandem Deitatem, prout concipiatur à nobis per modum radicis reliquarum perfectionum, appellamus essentiam, & eandem Deitatem, prout est principium cognoscendi altissimum, appellamus Sapientiam, non admittendo hic ullam virtualitatem in ordine ad prædicata physica, cùm ejus admittendæ nulla sit necessitas. Quod si illa attributa ita sunt idem realiter cum essentia, ut excludatur etiam virtualitas dicta, sit, ut si ponatur unio inter naturam creatam & attributum v. g. sapientiæ, immensitatis, &c. unio illa, immediate cadere, deberet, supra ipsam rationem naturæ divinæ; cùm, ut dixi, nulla intercedat distinctio virtualis inter naturam divinam, & attributa. Porrò unio immedietate cadere non potest supra naturam divinam, ita ut una cum natura creata constituat unum per se, ut supra dicebam; & si non potest constituer c unum per se, nec posset fundare communicationem idiomatum; nam hæc etiam in creatis fundari non potest, nisi in unione per se: hinc quia unum per se non sit in cumulo lapidum, lapides non fundant communicationem idiomatum; si autem non esset tunc communicatio idiomatum inter naturam creatam & naturam divinam, nec esset communicatio idiomatum inter naturam creatam & scientiam divinam, quæ, ob indistinctionem, sequitur conditionem ipsius naturæ: si non esset communicatio idiomatum inter naturam creatam & sapientiam divinam, hoc ipso non esset creatura sapiens Sapientiæ increata; hoc enim præstari non posset, nisi per communicationem idiomatum. E contra, quia ex natura & substantia divina, potest ex dictis fieri unum per se, adcoq; esse communicatio idiomatum, sit, ut natura creata, possit reddi substantia per substantiam increatam.

DIFFICULTAS III.

An possibilitas Incarnationis cohæreat Principiis Theologiae Christianæ.

3. PRINCIPIUM, contra possibilitatem Incarnationis afferri potest, petitum ex Theologia Christiana, & vel maximè ex mysterio SS. Trinitatis, illudque sumetur, tam ex consideratione personarum, quam ex consideratione

ipsiusmet naturæ divinæ, prout nobis à fide re-
velatæ.

*Quod attinet ad primum, sic proponitur dif-
ficultas.*

Vi unionis hypostaticæ, & deberent omnes personaæ incarnari, & non deberent omnes incarnari; non deberent omnes incarnari, quia etiam de facto incarnatae non sunt; & deberent omnes incarnari, quia est impossibile unitam esse naturam VERBI humanitati, atque adeò esse incarnatam, quin sit unita tota natura divina; nam non alia est natura VERBI divini, & alia natura divina: Ergo etiam impossibile est, esse unitam naturam divinam, & non esse unitas omnes tres Personas, quibus illanatura est identificata.

R E S P O N D E T U R. Non debere uniri omnes tres Personas. Probatio in contra, supponit, quòd unio facta sit immediatè in natura divina, cùm sit immediatè facta in persona. Sed quicquid sit de hoc, unita natura divina & persona VERBI, non est necesse uniti reliquas personas, quia cùm sit persona VERBI distincta realiter à reliquis personis, poterit illi convenire prædicatum, personam sequens, realiter aliud, quod non conveniat reliquis personis; Unità autem mediata saltem naturæ divinæ, non est necesse uniti ullo modo personas, quia natura divina dicit virtualem distinctionem à personis in ordine ad prædicata præmodo intentionalia, qualia sunt uniri, non uniri, adeoq; æquivalentiam habet ad distincta realiter, exclusa aliena actuali; & sicut ex iis quæ sunt distincta realiter, potest uniti unum, quin uniatur aliud, sic & in iis, quæ cum summa identitate habent æquivalentiam ad duo distincta realiter, fieri potest, ut unum uniatur & alterum non uniatur. De hac autem phrasili natura divina incarna-
ta, agetur postea.

I N S T A B I S. Non minus sunt præsentes tres personaæ humanitati, quam persona VERBI, ergo si adhuc non recipiatur in persona VERBI illa unio, vel Entitas modalis, non erit ratio, cur dicatur sola persona VERBI incarnati?

R E S P O N D E T U R. Omnes tres Personas esse intimè præsentes humanitati titulo immensitatis & per circummissionem, sed non titulo terminationis; cur autem quamvis illam entitatem modalem non recipiat persona VERBI, determinet tamen illam potius, quam alias? pe-
ti debet ex natura illius entitatis, respicientis es-
sentialiter hanc nonnisi personam: quamvis au-
tem opera Trinitatis, quæ sunt in genere causæ
physicæ, v. g. produc̄tio corporis, animæ, modalitatis, dispositionumq; &c. Christi, sint com-
munia toti Trinitati, producuntur enim ab omni-
potentia, quæ rationem divinæ naturæ, omni-
bus personaæ communis sequitur; quia tamen
incarnatio accepta pro terminatione, quæ
terminatur natura humana à VERBO, non est
in ge-

Disputatio I.

27

in genere causæ efficientis, sed quasi formalis, ut
inferius etiam attingetur, sit, ut illa sit propria
VERBO.

Quod attinet ad considerationem naturæ divine,
argumentum sic habet.

Si possibilis esset unio hypostatica, vi illius &
esset necesse uniri saltem mediately naturam divi-
nam; & non esset necesse etiam mediately illam
uniri; esset necesse, quia id communiter suppo-
nitur, & quia in Christo duæ naturæ de facto
sunt: præcipue autem, quia mediately uniri, est
uniri illud immediately, à quo aliud non distin-
guitur realiter, sicut natura divina non distin-
guitur realiter à persona; & quia in omni unio-
ne hypostatica, est necesse immediately uniri per-
sonam, ideo etiam erit necesse mediately uniri
naturam. Non esset verò necesse, etiam mediately
uniri naturam, quod probatur; vi distinctionis
virtualis potest produci personalitas, &
non produci etiam mediately natura, potest item
communicari natura immediately, & non com-
municari etiam mediately personalitas, alias pa-
ter est saltem mediately in persona non distin-
guis realiter à Filio, eò, quod illius persona me-
diately esset communis, siquidem mediately com-
municaretur: Ergo etiam beneficio ejusdem
distinctionis, quantumvis immediately uniatur
persona VERBI, non erit necesse etiam media-
tely uniri naturam divinam.

Punctum Difficultatis I.

Expenduntur Responsiones.

RESPONDET 1. Quidam, implicare quo-
minus saltem mediately uniatur natura divi-
na, calu quo uniatur immediately personalitas;
quia implicat, ut unione illa non sanctificetur
natura creata, non sanctificaretur autem, quia
sanctitas hæc desumitur non nisi ab ipsam natura,
qua tamen tunc non uniretur. *Hæc Responso*.

NON SATIS FACIT. Tum quia redit argu-
mentum. Potest non produci etiam mediately
natura, producta immediately personalitate; Er-
go poterit etiam immediately uniri persona divi-
na, ita, ut nec mediately divina natura sanctifica-
tiva uniatur. Tum quia dubium est hoc princi-
pium, an non detur etiā personalis sanctitas, de
quo infra. Tum quia, si naturæ irrationali per-
sona divina uniretur, non illam sanctificaret, &
tamen est possibilis talis unio, ut communis do-
cetur, quicquid in oppositum dicat Espanza,
saltemq; ad solutionem hujus implicantie, dan-
da est implicantia, quare non possit uniri per-
sona divina, saltem jam naturæ intellectuali,
non exhibendo illi prædicatum sanctificati?

RESPONDET 2. Idem, Posito, quod nec
mediately producatur natura divina, quamvis
producatur persona, non sequitur ulla investi-

distinctionis realis; si autem uniatur immediately persona, & non uniatur etiam mediately natura, sequeretur distinctione realis, nempe separatio naturæ non unitæ à persona unita. *Hæc Responso*

NON SATIS FACIT. Tum quia, quamvis producatur immediately persona, non producatur mediately etiam natura, non sequitur separatio naturæ divinæ à persona; Ergo etiam quamvis non uniatur etiam mediately natura divina, non sequeretur ejusdem separatio à persona divina; hoc enim dicam salvare distinctione virtuali; sicut enim, si essent duo distincta realiter, posset unum uniri, quin mediately uniatur aliud; ita & beneficio distinctionis virtualis, poterit etiam unum immediately uniri, quin etiam mediately uniatur aliud. Tum quia, si non uniretur etiam mediately natura divina, foret illa actu separata ab eo, cui unitur persona divina, nempe à natu-
ra humana, non tamen foret actu separata à persona divina, nec appareret, unde hæc separatio à persona oriri deberet; Ergo adhuc posset nec mediately uniri natura divina, siquidem negatæ hac unione non esset separatio à persona divina, licet foret separatio à natura creata. Tum quia, quando unitur mediately natura divina humani-
tati Christi, ita, ut nec mediately uniatur persona Patris & Spiritus S. ne intercedat distinctione realis, sufficit, ut per circummissionem sit præsens Pater & Spiritus Sanctus: Ergo & non unita etiam mediately natura divina, ne illa distingua-
tur realiter, ne importet separationem, sufficit: ut sit præsens per circummissionem, non ergo exigetur unio etiam mediata.

RESPONDERI potest 3. Ex Aldrete Disp. 42.
Sect. 2. Quod non tantum mediately, sed etiam immediately divinitas sit incarnata, & quod non potuerit non incarnari; quia divinitas identificatur cum termino directe unito; quod ipsum habet fundamentum ex illo principio. Identitas quatenus identitas, non potest facere diversitatem, in ordine ad communicationem; ac proinde dum semel unitur personalitas, debeat quidquid cum illa personalitate identificatur, sufficenter communicari; neque obstat virtua-
lis distinctione, quia illa distinctione est solùm secundum quid, identitas verò est simpliciter identi-
tas. Quod ipsum ulterius explanat. Tunc alia
forma dicitur perfectè & immediately uni-
ri, quando nihil mediat inter ipsam præter unionem: jam autem, inter unionem hypostaticam
& essentiam divinam, ne quicquam mediat; non enim mediat personalitas Filii: quia rela-
tio filii, est idem cum natura divina; jam autem
inter unionem hypostaticam & paternitatem
mediat filiatione, quæ non est idem cum paterni-
tate. *Hæc Responso*

NON SATIS FACIT. Tum quia redit argu-
mentum. Quamvis Divinitas identificetur cum
termino producto, potest produci personalitas,
& non produci natura; ergo etiā quamvis iden-
tifice.

* 6 2 tifice.

Tractatus I.

Punctum Difficultatis 2.

Affertur Responso.

SUPPO^NO 1. S. Thomam h̄c qu. 3. art. 2. ex-
presse citare Patres, qui tenent naturam Dei
incarnatam esse: habetque hoc etiam Augustinus lib. de Fide ad Petrum cap. 2. Sed hic liber, ut notat Suarez in Comment. hujus articuli, non est Augustini, sed Fulgensis; accipiturque illic natura pro persona, nam nullo modo potest dici, natura divina genita, quod tamen vultille locus. Durandus etiam in 3um, dist. 1. q. i. docebat primariò unionem factam esse in natura, secundariò in persona, sed hoc rejicitur à Theologis. Quando autem Patres in Christo dicunt esse duas naturas, id verum est; sed non sequitur, quod unio proprio fuerit facta in natura divina, secundum suum esse absolutum spectata.

SUPPO^NO 2. Doctrinam S. Thomæ citati in corpore. Primò quidem, inquit, & propriissime persona dicitur assumere, secundariò autem potest dici, quod etiam natura assumpt̄ naturam ad sui personam, in quantum scil. (ut interpretatur Suarez) verbum assumendi, importat rationem principii & virtutem agendi, quæ per se naturæ convenit.

SUPPO^NO 3. An in humanitate Christi sint speciali modo, & non solum vi immensitatibus, omnes tres personæ tractat hanc questionem. Suar. d. 12. Sect. 1. citatq; loca S. Thomæ ex 1. parte qu. 43. art. 3. qui videtur talen modum speciale existendi in humanitate non agnoscere, citat & Hugonem Cardinalem, qui libro, qui inscribitur Speculum Ecclesiæ, paragr. Post haec igitur: definit, Patrem & Spiritum Sanctum, non esse speciali modo sub speciebus Sacramentalibus, etiam per concomitantiam. Imò & Tridentinum Sessione 13. c. 3. Soli id tribuit divinitati, propter hypostaticam unionem, nec meminit inibi personarum; quod si non sunt speciali modo alia personæ in Eucharistia, nec erunt in humanitate Christi. Cæterum, deferendo authoritati phraseos Tridentinæ, & Hugonis, possent hæc distingui, Concomitantia & Circummissione. Concomitantia per Tridentinum refertur in naturalem ordinem unitorum & connexionem, cumq; personæ alia non sint unitæ, posset dici, quod non sint illuc per concomitantiam; sed cum hoc stat, ut possint esse per circummissionem, quæ fundat præsentiam & intimitatem, ratione identificationis in natura ita, ut si per impossibile non esset pater immensus, titulo identificationis cum natura divina, suo modo in Christo unita, adhuc deberet esse illuc præsens; unde etiam tenet Suarez, adesse speciali modo reliquas personas humanitati, citatq; Gabrielem, Vigueris, Augustinum Serm. 3. dō

T
I
I
J

tum
mediare
personam
VERBI,
immediatè
unitur
per Aldrete,
natura
divina
humanitati
Christi,
immediatè
etiam
unitur
persona
VERBI,
non dicitur
mediare
persona
Patris,
impedire
ne uniatur
immediatè
persona
VERBI;
Ergo nec
impedit
persona
VERBI,
ne immediatè
uniatur
Paternitas.
Tum quia
argumentum
quod afferit,
non concludit;
concedo enim
divinitatem
esse
identificatam
realiter
cum termino
directè
unito,
sed non est
illuc
identificatio,
cum exclusio
ne
distinctionis
virtualis:
de qua queritur,
cur
salvare
non possit,
ne immediatè
uniatur
natura?
& licet
identitas,
qua est
exclusiva
etiam
virtualis
distinctionis,
non possit
facere
distinctionem
in ordine
ad communicationem;
secus
tamen si sit
cum tali
distinctione;
qua enim
in
hoc
implicantia?
Negatur item,
illam
identitatem
esse ita
identitatem
simpliciter,
ut excludat
distinctionem
virtualis,
beneficio
cujus,
qua
implicantia,
cur
non possit
illi
ne
mediatè
quidem
uniiri
natura?
Tunc etiam
aliquid
immediatè
unitur,
quando
nihil
mediat
inter
ipsum
&
unionem,
si
cætera
sint
paria,
&
absit
distinctionis
virtualis,
faciens,
ut
nullo
modo
se
habeat
illa
unio,
per
ordinem
ad
naturam
divinam.
Plura similia
responderi
possent
in
contra.
Ad hoc
attendi
debet,
ut
investigetur,
an
implicit,
ut
uniatur
immediatè
personalitas,
ita
ut
nec
mediatè
uniatur
natura,
&
an
ad
hoc
salvandum,
non
possit
conferre
distinctionis
virtualis,
talis,
qualis
reperitur
in
Divinis?

Disputatio I.

29

de Tempore. Cyrillum lib. i. in Joan. cap. 47.
Cum hoc tamen stat, Quod

Suppono 4. Etiam si ponatur specialis coexistētia aliarum personarum in ipsam humanitatem, major tamen est connexio divinitatis cum humanitate. Ratio: quia id videtur significare phrasis S. Pauli dicens, habitare, in Christo, plenitudinem Divinitatis corporaliter: & Augustini Enchyridii cap. 34. ubi dicit: Corpus suisse à divinitate suscepsum; non dicit autem id esse à parte suscepsum. Deinde, quia aliás, sicut vera est ista propositio, Totum Hypostaticum stat duabus Naturis & unâ Personâ; sic etiam vera est propositio, quod totum Hypostaticum fieri duabus Naturis & tribus Personis; si enim est aequalis connexio personarum cum natura humana; ac connexio naturae divinae cum illa, totum Hypostaticum, a quo importaret personas divinas, ac naturam divinam.

Suppono 5. Hanc existentiam specialem nature divinæ in humanitate non esse aliam quam ratione unionis: quicquid sit, sive illa sit mediata, sive immediata, de qua ipsa unione duplex potest institui quæstio 1. An defacto sit unita natura divina? & hæc est de fide, quia est de fide, in Christo esse duas naturas: non essent autem duas naturæ, si non diceretur una divina Natura; sicut nec habet Christus duas personas, suam & Patris, quia persona Patris nullo modo est unita. 2dō. Potest esse quæstio de possibiliitate, an sit possibile, ut ne mediatae quidem uniatur natura divina? videtur que posse id fieri. Ratio: Tum quia id non implicat. Tum quia videtur hoc sufficienter innueret Suarez lib. d. 12. Sect. 1. Conclus. 2. Dico, inquit, per incarnationem prout facta est, natura, sicut verè & realiter unita naturæ humanae in persona VERBI. Ubi lib. prout facta est, videtur supponere, quod id aliter fieri potuerit. Tum quia urget bene paritas supra in argumento proposito attacta. His suppositis

RESPONDETUR. Aliam esse quæstionem, quid sit de facto, & aliam quid sit de possibili; de facto, est unita naturæ humanae natura VERBI, ita tamen, ut potuerit non uniari, de quo ratione suppositis.

INSTABIS 1. Exinde sequi, suisse in libertate VERBI, ut uniretur secum natura divina: quod non potest dici, aliás diceretur, suisse etiam in libertate Patris, communicare suam Paternitatem filio.

RESPONDETUR. Concedendo sequelam: paritas allata non tenet, quia non erat in libertate Patris, ne distingueretur realiter à Filio, tanquam producens & productum: Si autem illi: communicaret paternitatem, non distinguueretur realiter ab illo, consequenter, subrueretur jam totum mysterium Trinitatis, quod non potest ostendi subruendum, si ne mediatae quidem uniatur natura divina. Rursus, quia

suppositis suis intrinsecis, Deus est liber in faciendo aliquid ad extra, hancque libertatem ostendit, faciens immediatè uniri personam, non naturam: consequenter potest esse liber, ut nullo modo uniatur natura. In ipsis autem, quæ sunt ad intra circa producere, vel non produce-re, non est liber Deus.

INSTABIS 2. Si verum est assertum, non posset ostendi per quid fiat, ut mediatae uniatur natura divina.

RESPONDETUR. Id peti debere ex natura modalitatis, inferentis alligationem etiam Naturæ divinæ: unde etiam hoc argumento probari potest, debere dari talem modalitatem.

INSTABIS 3. Eo casu, quo nec mediatae uniatur natura, sequeretur, quod totum hypostaticum non esset Deus.

RESPONDETUR. Fore Deum, in quantum ly Deus supponit pro Persona divina unita.

INSTABIS 4. Positâ responsione, non erit fundamentum colligendi, quod de facto sit unita natura divina.

RESPONDETUR. Ea, quæ sunt libertatis divinæ, colligi ex Scriptura, Traditione, doctrina Conciliorum: claræ autem sunt doctrinæ Conciliorum, esse in Christo duas naturas: supponendumq; est Deum semper connaturalius agere, connaturalius autem est, ut uniatur etiam natura divina; utpote quæ est idem realiter cum persona: probabileque est, noluisse Deum in Incarnatione duplicare difficultatem, ut duplicaret, si titulo distinctionis virtualis, reperibilis in mysterio Trinitatis, nollet etiam mediatae uniri naturam divinam: cùm aliunde ipsa unio personæ, tantam etiam habeat difficultatem.

INSTABIS 5. Mediatae uniti, est uniti, quia unitur immediatè id cui aliud alterum identificatur: jam autem omni eventu natura divina identificatur personæ: Ergo si persona immediatè uniatur, uniatur mediatae natura.

RESPONDETUR, ex via lati principii, ad unionem mediatae, non solum requiritur identificatio realis, cum termino immediatè unito, sed etiam requiritur talis conditionis modalitas, quæ determinet non solum alligationem ipsius personæ, sed etiam naturæ; idque in præsuppositione decreti divini, volentis mediatae uniri naturam. Et sicut datur modalitas, essentialiter respiciens nonnisi personam VERBI identificatam naturæ, non autem personas alias eidem identificatas; ita possit dari modalitas, solum nonnisi respiciens personalitatem, & non naturam, etiam mediatae. Et sicut non est hoc mediatae produci, quia immediatè producitur id, cum quo aliud identificatur realiter: nam immediatè producitur Verbum, & non dicitur mediatae produci natura illi identificata realiter: ita nec hoc erit formaliter mediatae uni-

* c 3 tum,

R P
H MLOD
AOWSKI
3. e. 4.
D VI
6

Tractatus I.

tum, quod realiter identificatur immediatè unito.

ALIA viā eidem difficultati occurri potest, declinando ad hanc partem, quod impossibile sit, ut in rōto hypostatico saltem mediata non uniatur natura divina. Hinc jam argumento ducet à productione, disparitas hæc assignari potest: *Unio, vel quæcunque modalitas illic requisita, non habet in se vim distinctionis virtualis, in ordine ad prædicata physica, est enim quid creatum; si non habet vim distinctionis virtualis, tunc si aliquid afficit vel determinat, debet determinare omnia identificata illi realiter, non excipiente ab illo determinativo quæcunque virtuali distinctione, quia ipsum determinativum illam non habet; ad eum modum, quo, digitus tangens aliud, sui extremitatibus totis, non potest nisi tantum tangere, licet tangibile, ab alio minori tactivo, possit non tantum tangi; è contrâ quia ipsa productio VERBI, habet in se distinctionem virtualem, est enim virtualiter distincta à natura divina, idè bene poterit unam virtualitatem producere, nempe personam, non productâ etiam mediata aliâ virtualitate: nempe naturâ.*

INSTABIS 1. Vi hujus Responsionis sequitur, impossibile esse, quin uniatur natura divina, si uniatur personalitas divina.

RE S P O N D E T U R. In hac viā id conceditur.

INSTABIS 2. Vi hujus responsionis sequi, quod non tantum mediata sed etiam immediata, unita sit natura divina; quia si immediatè unitur Persona divina, & non habet vim in se virtualitatis illa modalitas vel unio, non poterit non immediatè unire naturam divinam: hoc ipso enim haberet virtualitatem ad mediatam unionem.

RE S P O N D E T U R. Istud immediatè unitum, solum significare alligationem ejus, quod immediate compleat substantialiter, & facit immediatè Unum per se; quam rationem completivi substantialiter, vi suæ virtualitatis, exhibet Persona divina, non exhibet natura, nisi in persona VERBI, & hoc est illius mediatio.

INSTABIS 3. Quod non uniatur etiam mediata persona Patris, quarumvis uniatur natura divina, vel id sit beneficio distinctionis virtualis, vel sine illo? Si Imum ergo illa datur in creatis, quod est absurdum. Si autem: ergo etiam sine ullo beneficio distinctionis virtualis; poterit uniri immediatè persona, quin uniatur etiam mediata natura.

RE S P O N D E T U R; sine ulla distinctione virtuali, non uniri etiam mediata personam Patris, quia deficit fundamentum in parte requisitum ad salvandam unionem mediatam, nempe identificationem cum termino immediatè unito; quâm identificationem, personam Patris, non habet cum persona Filii.

Vixag, haec Response teneri potest.

Punctum Difficultatis 3.

Afferuntur aliqua idem epodantia.
AD pleniorē hujus difficultatis penetratiōnem, attingi debet, an de facto immediatè sit unita natura, & an ita potuerit uniti?

DICENDUM est. *immediatè non esse unitam naturam, posse tamen immediatè uniri.* Est conclusio contra Aldrete.

I. Pars, PROB A TUR 1. authoritate Conciliorū. Concilium Toletanum Imum cap. 1. ut habetur in summa Conciliorum, hæc habet. *Solus Filius suscepit humanitatem in singularitate Personæ, non in unitate divina naturæ.* Qui locus excludit aliquam unionem cum natura; sed non mediatam, aliâs non essent in Christo duas naturas: Ergo immediatam. Synodo 67a generali, hæc habetur propositio. Quod circa mysterium Incarnationis Pater & Spiritus S. nullâ, inquit, ratione communicant, nisi quis dicat secundum benigneſſimam & misericordem voluntatem; quæ propositio, cùm non possit intelligi de mediata unione, intelligenda erit de immediata; quod scil. immediatè non uniatur id, in quo Pater & Spiritus Sanctus communicant.

PROB A TUR 2. Authoritate S. Thomæ, sic enim habet hic q. 3. art. 2. in corpore. *Primò quidem & propriissimè persona dicitur assumere, secundariò autem potest dici quod etiam natura assumpsit naturam, ad suis personam;* & supra q. 2. art. 2. in corpore. *Cum VERBVM divinum, naturam sibi humanam, non ad naturam suam attinentem unitit, necessario eum non in natura, sed in persona facta est.* Authoritati S. Thomæ adjungenda Scholasticorum, qui docent formalem rationem, per quam VERBUM, primò ac per se, terminat humanitatem, esse proprietatem ejus relativam; ita Aten. Bonav. Scot. Gabr. Palud. Marsil. omnes apud Suarez hic disp. 12. Sect. 2. Qui istam sententiam, ita dicit esse certam; ut contraria rullo modo probabilis existimanda sit. Si autem primò & per se non est natura divina unita, sequitur non fuisse illam immediatè unitam. Vide etiam Arriaga hic Disp. 26. n. 14.

PROB A TUR 3. Quia si immediatè uniretur natura divina, idque ut supponitur substantialiter, non esset ratio, quare etiam de facto non sit unita persona Patris & Spiritus Sancti, quod tamen est contra fidem.

OBJICIT Aldrete authoritatem Cyrilli, qui Epistolâ ad Successum. *Non oportet, inquit, intelligere duas naturas, sed unam naturam VERBI DEI incarnatam.*

RE S P O N D E T U R. Quod illic non accipiat nomine naturæ Cyrus personam, ipse explicat apud Valquez Disp. 41. Sic tamen explicari potest: quod una sit in Christo natura divina, quæ est incarnationata, natura autem humana non est incarnationata, sed ratione cuius facta incarnationis; vel, quod natura divina sit in persona VERBI incarnationata:

Disputatio I.

31

nata: vel quod nomine naturae intellexerit unum compositum substantiale, ut habet Raimundus lib. i. de Christo n. 129. Ante recentiores, vide de eodem loco S. Thomam hinc q. 2. art. 1. & q. 3. art. 2. in corpore.

INSTABIS. Inexplicabile est, in quoniam ista mediaea unio confstar.

RESPONDETUR. In hoc mysterio multa esse inexplicabilia, sufficit se tueri, quia id non implicat contradictionem. Quod autem medium & immediatam unionem explicare non possumus, proponit ex eo, quia ipsum fundamentalium illius, nempe distinctionem virtualiter, non penetrare possumus, quia hoc ipso penetraremus mysterium Trinitatis. De hac tamen mediaea unione dici posslet, illantibus hoc stare, quia vi illius alligatur etiam natura divina: quia tamen non nisi mediante Personalitate facit unum per se substantiale, ratione Persona complementis substantialiter; ideo non nisi illa mediante dicitur uniri, mediatè item unitur: quia immediatus respectus modalitatis habetur non nisi ad personalitatem VERBI, ad naturam autem extendit se ille ordo, non nisi propter identitatē ejus cum persona, hocque ipso mediae res quia scilicet, si per impossibile non esset illa natura physicè idem cum VERBO, non se ad illam extorrigere illa modalitas.

PROAD 2. Partem, nempe an sit impossibilis immediata unio naturae divinæ? posslet esse quaestio, an scilicet per subsistentiam absolutam posse terminari natura humana? sed hanc non dari alibi decisum, si daretur, posslet terminare naturam humanam, quia nihil differret à Personalitate, positoque quod esset indistincta virtualiter à natura divina, terminaret formaliter naturam humanam, non secundum quod natura, sed secundum quod subsistentia est. Procedit tamen quaestio de ipsam naturam an possit immediata uniri? affirmat Scotus, Durandus, Richardus, Occam, Gabriel, Cajetanus, Valentia, Suarez, Disp. 13. Sect. 1. Negat Capreolus, Alchis, Vafiq, Disp. 27. n. 4. Aldrete & alii: *Contra quos*

PROBATUR 1. Quia id non implicat contradictionem.

PROBATUR 2. Possibilis est modus determinans ut uniatur mediatè natura, quamvis immediatè uniatur Persona: ergo etiam possibilis est modus determinans ut immediate uniatur natura.

PROBATUR 3. Potest communicari natura immediatè, non communicari etiam mediatè persona: ergo etiam potest immediatè uniri natura, & non uniri etiam mediatè persona.

OBJICITUR 1. Natura divina sic unita naturae humanae, neque esset homo cum non esset ipsa suppositum habens naturam humanam: neque etiam esset natura humana, siquidem distinguatur ab illa; Ergo casus omnino est impossibilis.

RESPONDETUR. Quando admittitur possibilis unio immediata naturae divinæ, cum natura creata, non admittitur unio substantialis; hæc enim requirit, præter extrema substantia, incompletionem, qualis non habetur in naturis; quodsi non admittitur à nobis unio illa substantialis, non admittitur fundans communicationem idiomatum; quia hæc, est unitas prædicatorum substantialium, unitas autem prædicatorum substantialium, non est nisi ratione Unionis Substantialis; si autem non erit tunc communicatio idiomatum, non poterit dici, quod illa natura divina sit natura humana, nec erit natura illa divina homo, sed erit unitum, & adstrictum naturæ humanae.

OBJICITUR 2. Etiam positâ subsistentiâ absolute, non posslet illa terminare naturam creatam, quia subsistentia debet reddere naturam incommunicabilem, hoc autem non præstaret subsistentia absoluta.

RESPONDETUR. Subsistentiam absolutam, si & ipsa sit incommunicabilis, debere reddere naturam incommunicabilem, non esset autem incommunicabilis subsistentia absoluta, si datur.

OBJICITUR 3. Quia nullibi S. Thomas affirmat possibilitatem talis unionis, & quia post multa hinc quæst. 3. art. 3. in corpore, non inventit modum, quo Natura divina uniri possit, nisi in consideratione nostra intelligatur ut subsistens.

RESPONDETUR nullibi etiam S. Thomasi negare hanc possibilitatem; locus citatus, loquitur de unione substantiali faciente unum per se substantiale, quæ non potest esse nisi intelligatur natura divina ut subsistens, non loquitur autem de unione accidentalis, quæ à nobis hinc potitur.

QUÆSTIO III.

An Principiis Philosophicis cohæreat Possibilitas Incarnationis?

I. PRINCIPIUM. Definitivè Subsistentia per Boëtium, est naturæ rationalis individua Substantia: nunquam autem potest natura humana esse à parte rei, nisi individua: Ergo nec existere sine propria Persona.

RESPONDETUR. Ly individua dupliciter sumi potest: imprimis pro singulari & hæc seista, & sic non potest existere natura, nisi individua; Secundò sumi potest ly individua, pro non communicata alteri, pro non dividante se ad unionem cum alio terminante, pro habente rationem totius talis: & sic fieri potest, ut natura existat, communicetur tamen alteri, ut ab alio terminetur, ut non habeat in se rationem totius, sed rationem partis, adeoque ut à Personalitate aliena, maxime divina, terminetur. Quando autem assumunt aliqui, magis esse separabilem individuationem quam Personam, eò quod esse individuum pluribus conveniat, esse autem Personam

* c 4 sonam

onam non nisi Unisoli, id non convincit; quia individuum, si sumatur prout est à parte rei, & quae non est commune, si autem sumatur secundum rationes communes, & quae est commune ac Persona; quare autem stante entitate rei, non possit aliquid definere esse individuum, & tamen possit definire habere rationem totius seu subsistentis? referri debet, vel in distinctionem entitativam subsistentiarum, vel in rationem connotati; eò quod possit haberi connotatum, ratione cuius dicatur non esse Persona, cum non detur connotatum, ratione cuius dicatur, non esse individuum.

I N S T A T U R 1. ex Amico. Non posse ostendi, quomodo tunc Substantialis compositio intercedat.

R E S P O N D E T U R. Ostendi id, si ponatur deesse subsistentia, quae est complementum superadditum substantiale. In principiis autem connotantium dici posset, quod natura humana à parte rei positæ, identificatur realiter sua totalitas, & habere rationem totius: si ergo natura humana est aliquid substantiale, etiam illius totalitas, & hoc quod est habere rationem totius, erit substantiale; si ergo non habeat aliquo casu natura humana rationem totius, non habet aliquid substantiale, adeoque non erit quid completum substantialiter, non ob defectum alicuius entitatis, sed ob defectum connotati requisihi; & haec incompletio, fundare potest compositionem substantialem.

I N S T A B I S 2. Subsistentia est modus, si est modus, non potest suppleri effectus illius, nisi consimili modo.

R E S P O N D E T U R, etiam posito quod subsistentia sit modus, non repugnat, ut aliquid eminenter continens illam modalitatem, faciat, quod faceret modus.

I N S T A B I S 3. Figura non potest suppleri ab alia figura, ergo neque subsistentia à subsistentia, etiam altiori.

R E S P O N D E T U R. Disparitatem esse, quia non est possibilis alia species figuræ, praestans hoc, quod præstaret alia: quomodo enim quadratum, præstabat hoc, quod triangulus, habebitque non nisi angulos tres? non repugnat autem subsistentia divina, continens perfectionem subsistentiarum creatarum.

2. P R I N C I P I U M est. Effectus causæ formalis & materialis suppleri à Deo non potest: Ergo nec effectus subsistentiarum creatarum. *Hec difficultas tangit questionem, an VERBUM exerci-*

ceat aliquod genus causalitatis in humanitatem? Negat Suarez. Affirmat Amicus.

R E S P O N D E T U R directè, disparitatem esse, quia cùm Deus non habeat in se rationem formæ vel materiae physicæ, ut alibi docetur, nec defectum eorundem in eodem genere supplere potest; quia autem in se Deus habet rationem subsistentiarum, utpote in suo conceptu nullam imperfectionem dicentis, id est subsistentiam creatam supplere potest: quod est quidem aliquo modo similis formæ, quia suo modo auctuat, advenit, determinat; est tamen in hoc dissimilis, quia forma ordinatur ad perficiendam naturam, in ratione naturæ, subsistentia in ratione per se stantis; rursus quia forma dicit necessariò esse aëtum Subiecti, jam autem subsistentia dicit esse terminum subsistentiale in natura. Cæterum subsistentia non est idem, quod forma rigorosè: quia si idem esset forma & subsistentia, cum in Deo dentur verè tres subsistentiarum, darentur tres formæ, adeoque Deus esset quid verè compositus.

3. P R I N C I P I U M jam prædictum est. Ex duabus entibus completis non sit unum per se; natura autem humana & VERBUM sunt entia completa.

R E S P O N D E T U R. Naturam humanam in ratione naturæ esse ens completum, & sic sumpta, non facit unum per se, primò directè: nihilominus naturam humanam in ratione subsistentiabilis, personabilis, terminabilis, non esse ens completum, ideoque in ratione Personæ natura humana & VERBUM, faciunt unum per se, unde etiam natura humana, dicit ordinem obedientialem, ad talem compleri.

I N S T A B I S. Omne totum debet constare partibus, ergo & totum Hypostaticum debet constare partibus; Persona autem divina non potest habere rationem partis.

R E S P O N D E T U R ex dictis de subsistentia. VERBUM in hoc composito habere rationem partis æquivalenter, hoc sensu, quia sicut pars se solà non constituit totum, sicut etiam & persona divina non constituit se solà Totum Hypostaticum; non habet autem formaliter rationem partis; quia pars semper dicit imperfectionem, quā caret VERBUM; dicit totum se esse perfectius: Totum autem Hypostaticum non est perfectius personâ VERBI. Et quamvis ex contrariis non dicentibus in aliquo genere ordinem ad se, non possit fieri unum per se, secus tamen fiduciam hinc ordo; ut dicit natura ordinem obedientialem ad suppositori à VERBO.

DISPU.